

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ

FAKULTA STAVEBNÍ

Katedra technologie staveb

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**METODIKA ZPRACOVÁNÍ PRÁVNÍHO
HLEDISKA BEZPEČNOSTI A OCHRANY
ZDRAVÍ PŘI PRÁCI PŘI VEDENÍ STAVBY**

Bc. Edvard Lanz

2022

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Pavel Svoboda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně a výhradně s využitím zdrojů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

V Praze dne 12.5.2022

Bc. Edvard Lanz

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu mé diplomové práce, panu doc. Ing. Pavlu Svobodovi, CSc., za jeho odborné vedení a cenné rady během zpracování mé práce. Zvláštní poděkování patří také stavbyvedoucím, pánům Ing. Michalu Maškovi a Ing. Martinu Kochovi a celým jejich týmům, pod jejichž vedením jsem se naučil mnoha věcem v tématu mé diplomové práce i mnohém dalším, a kteří mi umožnili si práci s řadou z dokumentů uvedených v této práci prakticky ozkoušet. Děkuji také rodině a přátelům za podporu během mého studia.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: Lanz Jméno: Edvard Osobní číslo: 468616
Zadávací katedra: Katedra technologie staveb
Studijní program: Stavební inženýrství
Studijní obor: Příprava, realizace a provoz staveb

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce: Metodika zpracování právního hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci při vedení stavby

Název diplomové práce anglicky: Methodology of processing the legal aspect of occupational safety and health in construction management

Pokyny pro vypracování:

Zpracovat právní dokumenty a úkony prováděné při realizaci staveb, prokazující minimalizaci rizik na staveništi; popis jejich správného provedení a postupu, jejich význam.

Seznam doporučené literatury:

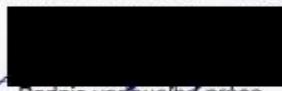
Stavební zákon č. 183/2006 Sb.
Zákoník práce č. 262/2006 Sb.
Zákon 309/2006 Sb.

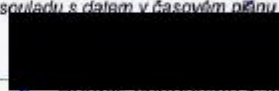
Jméno vedoucího diplomové práce: doc. Ing. Pavel Svoboda, CSc.

Datum zadání diplomové práce: 17.2.2022

Termín odevzdání DP v IS KOS: 15.5.2022

Údaj uveďte v souladu s datem v časovém pásmu příslušného ak. roku

Podpis vedoucího práce

Podpis vedoucího katedry

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Beru na vědomí, že jsem povinen vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je nutné uvést v diplomové práci a při citování postupovat v souladu s metodickou příručkou ČVUT „Jak psát vysokoškolské závěrečné práce“ a metodickým pokynem ČVUT „O dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací“.

17.2.2022

Datum převzetí zadání

Podpis studenta(ky)

Metodika zpracování právního hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci při vedení stavby

Anotace

Předmětem této diplomové práce je studium legislativních podmínek a požadavků k přístupu a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví na staveništi a popis jejich aplikace a naplnění v praxi. V rámci práce představím, jak se dokladuje minimalizace bezpečnostních rizik a jejich prevence. Primární zaměření je na dokumentační stránku, dokazující, že stavbyvedoucí provedl pro minimalizaci rizik vše potřebné.

Klíčová slova

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, BOZP, rizika, zákoník práce, koordinátor bezpečnosti, bezpečnost, ochrana zdraví, stavbyvedoucí, legislativa

Methodology of processing the legal aspect of occupational safety and health in construction management

Annotation

Subject of this thesis is study of legislative conditions and demands for approach and collateral of occupational safety and health on construction site and description of their application and fulfilment in practice. I will introduce within the thesis how to prove minimalization of the safety risks and their prevention. Primary focus is set on the documentation aspect, proving the construction manager carried out for the minimalization of risks everything necessary.

Keywords

Occupational safety and health, OSH, OHS, risks, Labour Code, safety coordinator, safety, health protection, construction manager, legislation

Obsah

Úvod.....	9
1. Rizika ze stavebních prací.....	11
1.1. Předání staveniště.....	12
1.2. Technologický postup.....	19
1.2.1. Osnova technologického postupu.....	21
1.2.2. BOZP v technologickém postupu.....	22
1.2.3. Rizika.....	23
1.3. Analýza rizik.....	23
1.3.1. Struktura.....	25
1.4. Školení zaměstnanců ve věci BOZP.....	28
1.5. Více zaměstnavatelů na jednom pracovišti.....	30
2. Kontroly bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.....	32
2.1. Deník kontrol BOZP.....	33
2.2. Stavební deník.....	36
2.2.1. Kontroly bezpečnostních opatření.....	40
2.2.2. Pravidelné denní záznamy.....	41
2.3. Kniha návštěv.....	44
3. Požární prevence.....	47
3.1. Začlenění kategorie požárního nebezpečí.....	47
3.2. Dokumentace požární ochrany.....	50
3.3. Preventivní požární prohlídky.....	56
3.3.1. Preventista požární ochrany.....	57
3.3.2. Požární kniha.....	59
3.4. Školení zaměstnanců o požární ochraně.....	61
3.5. Svařování.....	65
4. Strojní zařízení.....	68
5. Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.....	71
5.1. Plán BOZP.....	74
5.2. Kontroly BOZP.....	77
6. Úrazy a první pomoc.....	80
6.1. Kniha úrazů.....	82
7. Souhrn.....	89
Závěr.....	91

Seznam použité literatury	92
Seznam obrázků	93

Úvod

V případě úrazu na stavbě jsou stejnou mírou zodpovědní stavbyvedoucí, technický dozor stavebníka a koordinátor bezpečnosti. Pokud neprokážou svou nevinu.

Pracuji na stavbě na pozici asistenta stavbyvedoucího a jednou z mých povinností je zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Většina osob pracujících ve stavebnictví, dělníci i technici, považují bezpečnostní opatření za nesmyslnou zbytečnost, nebo v lepším případě, za nutné zlo. Jsou to ale povinnosti, které, byť mohou být někdy nepřijemné, zachraňují životy. Já osobně považuji toto téma za velmi důležité a jeho znalost u stavbyvedoucího za povinnost.

Česká legislativa je v tématu zajištění bezpečnosti na pracovišti poměrně rozsáhlá a charakterizuje povinnosti a odpovědnosti jednotlivých aktérů na stavbě na jednotlivých pozicích. Na jejím základě nese odpovědnost za obrovské množství, větších i menších, pochybení právě stavbyvedoucí, a za řadu z nich určuje legislativa tvrdé postihy. Je tedy v zájmu stavbyvedoucího zajistit, aby skutečně byly provedeny všechny nezbytné náležitosti k zajištění bezpečnosti zdraví při práci, a především, aby se dalo zpětně prokazatelně doložit, že vše nezbytné, vykonáno bylo.

Vedení stavby zahrnuje mnoho činností, vedoucích k úspěšnému dokončení díla, při nichž ale BOZP hraje jen okrajovou roli. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci tak často bývá svěřeno do správy některému podřízenému technikovi.

Povinností okolo BOZP není málo a mimo koordinátory bezpečnosti a jiné odborně způsobilé osoby v této oblasti leckomu může dělat potíže naplnění všech požadavků, obzvláště pak z té dokladové stránky. Účelem mé diplomové práce pak je vytvořit jakýsi návod, který by zahrnul všechny nezbytné doklady a dokumenty k tomuto tématu. Popíše „co“ je potřeba učinit a doložit, na základě jakého požadavku, tedy kterého paragrafu kterého zákona, jak vypadá příslušný dokument a jaké jsou další souvislosti příslušného tématu.

Zamýšlel jsem práci psát tradičním zavedeným způsobem, nejprve vyložit teorii, následně praxi, ale již po několika stranách textu, jsem vyhodnotil, že pro účely této práce není taková struktura vhodná. Teoretická část znamená prakticky výtah z různých zákonů a vyhlášek, k nimž by se jen velmi nepřehledně dohledávalo pokračování v praktické části. Rozdělují tedy práci na kapitoly dle jednotlivých oblastí, kterým se věnuji, ve kterých vždy

vykládám teoretické souvislosti a v návaznosti i praktické řešení. Vykládat si zákon po svém by mohlo být zavádějící nebo až chybné a navádějící k nezáměrné trestné činnosti. Proto budu vždy citovat doslova zákonné předpisy a požadavky, navazovat vlastními slovy s vysvětlením významu a souvislostí, s popisem, jak vypadá dokument, který se se zákonnými požadavky vypořádává. Závěrem pak uvedu stručný přehled všech potřebných dokumentů.

V důsledku domluvy s vedoucím práce je v textu vyšší procento doslovně citovaných zdrojů, specificky tedy z české legislativy, než je u závěrečných prací obvyklé, s ohledem na charakter této diplomové práce. Cílem práce je vytvořit jakousi příručku, která pro správný výklad vyžaduje rozsáhlejší objem vstupů ze zákonných předpisů.

1. Rizika ze stavebních prací

Zákon č. 183/2006 Sb. – Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) se zabývá primárně legislativní stránkou v předrealizační fázi projektu. §153 ale charakterizuje povinnosti a práce stavbyvedoucího a stavebního dozoru.

(1) Stavbyvedoucí je povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu (§ 169), popřípadě jiných technických předpisů a technických norem. V případě existence staveb technické infrastruktury v místě stavby je povinen zajistit vytyčení tras technické infrastruktury v místě jejich střetu se stavbou. (Parlament ČR, 2006)

Stavbyvedoucí je povinen zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů. Stavbyvedoucí má tedy zákonnou zodpovědnost za dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) na staveništi.

Všechny pracovní činnosti všech zaměstnání jsou úzce spjaty s bezpečnostními riziky, s různou mírou pravděpodobné četnosti a závažnosti dopadu. Tato rizika jsou ve stavebnictví vzhledem k charakteru práce výrazně častější, a případné dopady závažnější, než u většiny jiných profesí. Povinností každého zaměstnavatele je tato rizika vyhledávat, předcházet jim nebo snižovat závažnost jejich dopadů.

Zákon č. 262/2006 Sb. – Zákoník práce, § 102 říká:

(1) Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům. (Parlament ČR, 2006)

(2) Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik. (Parlament ČR, 2006)

(3) Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle zvláštního právního předpisu. (Parlament ČR, 2006)

(4) Není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních podle věty první je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci. (Parlament ČR, 2006)

S každým nově nastupujícím subdodavatelem přibývají nová rizika plynoucí z jeho činnosti. Je povinností každého zaměstnavatele, tedy vedoucích pracovníků jednotlivých subdodavatelů, zpracovávat technologické postupy prováděných prací a na jejich základě vyhodnocovat z nich plynoucí rizika. Je potřeba zajistit minimalizaci jejich výskytu nebo dopadů – přijmout pro to potřebná opatření. S vývojem prací se objevují rizika nová a je potřeba je tedy i nadále vyhledávat a eliminovat.

1.1. Předání staveniště

V zájmu stavbyvedoucího tedy je, aby se na staveništi nepohyboval nikdo, kdo nemá důvod k pohybu na staveništi a nikdo, kdo nebyl proškolen v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci na daném staveništi. Stavbyvedoucí na stavbu nepouští nikoho, kdo nebyl o bezpečnosti a ochraně zdraví proškolen.

Nařízení vlády č. 591/2006 Sb. – nařízení vlády o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, §2 říká:

(3) Za uspořádání staveniště, popřípadě vymezeného pracoviště, podle odstavců 1 a 2 odpovídá zhotovitel, kterému bylo toto staveniště, popřípadě pracoviště, předáno a který je převzal. V zápise o předání a převzetí se uvedou všechny známé skutečnosti, jež jsou významné z hlediska zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví fyzických osob zdržujících se na staveništi, popřípadě pracovišti. (Parlament ČR, 2006)

Předání staveniště je dokument, který vymezuje čas a prostor na staveništi, ve kterém se mohou zaměstnanci dodavatelské firmy pohybovat. Dokud není vyhotoveno předání staveniště, podepsané vedoucími zaměstnanci obou stran, nesmí se stavební práce subdodavatelské firmy zahájit. Předání staveniště obsahuje důležité informace o stavbě, a především o bezpečnostních rizicích, jak požaduje zákon 591/2006 Sb.

Obvykle je předání staveniště jednoduchý dokument, vymezující pouze stručný přehled činností, které jsou zdroji rizik a na většinu skutečností významných z hlediska zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se pouze odkazuje, formou technologického postupu, analýzy rizik a dalších. To jsou informace o bezpečnosti, které dokládá dodavatelská firma. Také by měla předat přesný seznam zaměstnanců, kteří se budou na staveništi pohybovat a žádný další by na stavbu neměl být připuštěn.

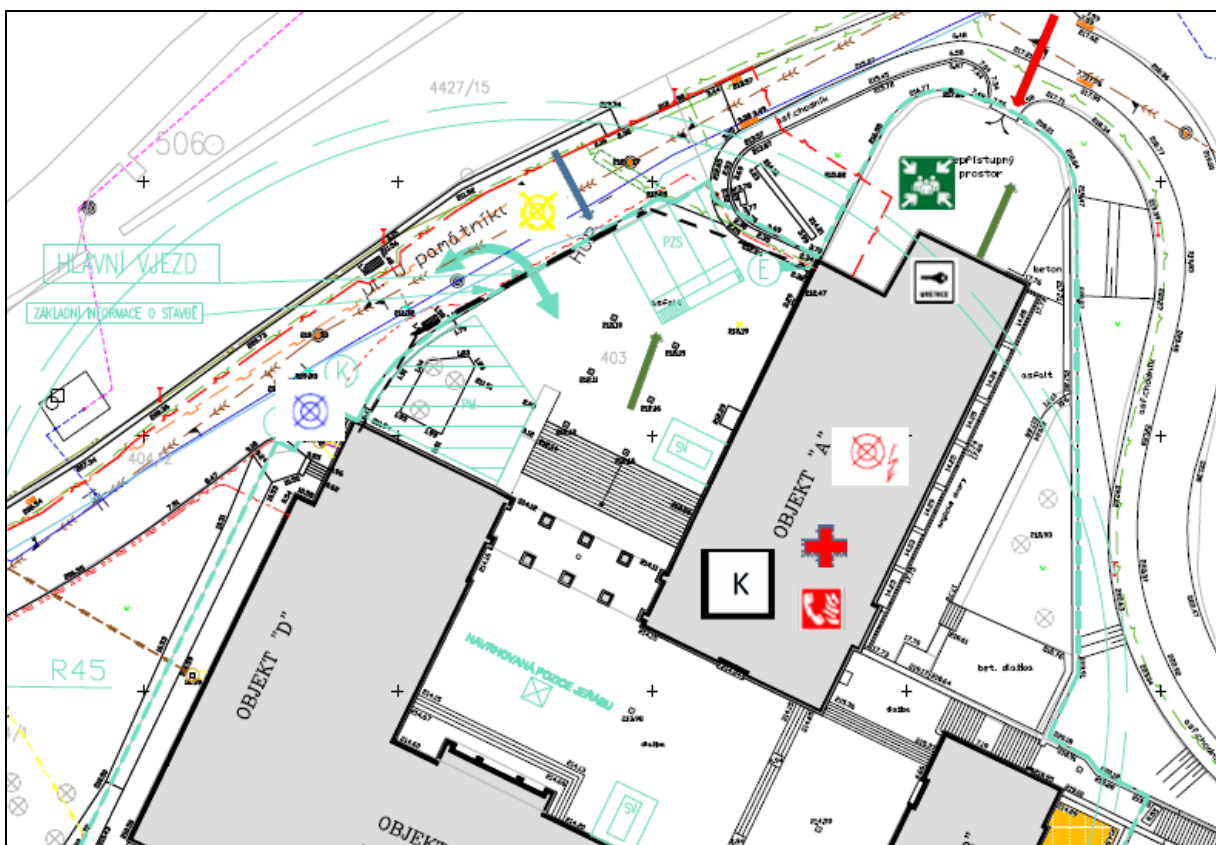
Přehled činností, které jsou součástí předaných rizik a environmentálních aspektů:			
BOZP			
☒ 1 – Práce ve výškách	☒ 7 – Elektrická zařízení	☐ 13 – Betonové konstrukce	☐ 19 – Bourací práce.
☐ 2 – Zemní práce.	☐ 8 – Ochranná pásma	☐ 14 – Stavební konstrukce	☐ 20 – Zednické práce
☐ 3 – Svařování vč. P-B	☒ 9 – Skladování	☒ 15 – Lešení	☐ 21 – Montážní práce
☒ 4 – Obsluhy strojů	☐ 10 – Výroba směsí	☒ 16 – Žebříky	
☒ 5 – Ruční nářadí	☒ 11 – Nebezpečné látky	☒ 17 – Horizontální doprava	
☒ 6 – Mechanické nářadí	☐ 12 – Ocelové konstrukce	☒ 18 – Vertikální doprava	
OŽP			
☒ 1 – Prašnost	☒ 3 – NCHLP	☒ 5 – Nakládání s vodami a ochrana vod	☒ 7 – Nebezpečný odpad, ostatní a komunální odpad
☐ 2 – Hlučnost a vibrace	☒ 4 – Emise do ovzduší	☐ 6 – Ochrana zeleně	
Další možné zdroje nebezpečí a rizik, na které objednatel zhotovitele upozornil:			
- Zákaz pohybu pracovníků po areálu [redacted] mimo vyhrazené pracoviště			
- Práce v těsném souběhu stávajících instalací a vedení			

Obrázek 1: Oblasti BOZP v předání staveniště (Metrostav a.s.)

Generální dodavatel ale naopak předává množství informací a podkladů také subdodavatelům. Především jej informuje a proškoluje o rizicích z činností ostatních dodavatelů, zejména pak od těch, kteří se vyskytují na stejném pracovišti. Generální dodavatel předává

plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi, pokud jej tedy nepředá přímo koordinátor bezpečnosti. Vypracování plánu BOZP a jeho předání dodavateli je povinností koordinátora bezpečnosti, stejně jako informování dodavatelů o průběžně vznikajících rizicích z provozu stavby. Je ale opět v zájmu stavbyvedoucího, aby k této informovanosti došlo, a tudíž i z pozice generálního dodavatele toto předání prověřovat, případně sám provádět, a vést o tom písemný záznam. Proto se i toto uvádí přílohou předání staveniště.

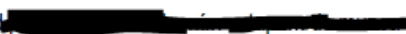

Subdodavatel je informován o místech připojení a hlavních vypínačů přívodů vody, elektriny a plynu, pro případ havárie. Dodavatel je seznamován s požárně poplachovou směrnicí, lokací ohlašovny požáru, místa první pomoci a předem určeným shromaždištěm pro případ nutnosti evakuace osob ze staveniště. Dodavateli je předáváno schéma zařízení staveniště s vyznačením všech těchto důležitých lokalit. Toto schéma by mělo být také vyvěšeno na stavbě na místě všem dobře přístupném, pro rychlou orientaci, kde se který důležitý bod nachází.

Obrázek 2: Schéma zařízení staveniště s důležitými lokalitami (zdroj vlastní)

Doporučená značka	Popis v legendě
	Oplocení staveniště
	Vjezd na staveniště
	Vstup na staveniště
	Únikové cesty
	Kanceláře vedení stavby – objekt A 4.NP
 případně 	Shromaždiště (Místo kde se soustřeďují evakuované osoby)
	První pomoc (ohlašovna úrazů) – objekt A 4.NP
 případně 	Ohlašovna požáru – objekt A 4.NP
	Hlavní uzávěr vody – v silnici u rohu objektu C
 případně 	Hlavní vypínač el. Proudu – objekt A 1.NP
	Hlavní uzávěr plynu – silnice před vjezdem
	Vrátnice

Obrázek 3: Schéma zařízení staveniště - vysvětlivky (zdroj vlastní)

5) napojovacími body vody: staveništní rozvod	
6) napojovacími body splaškové a dešťové kanalizace: stávající a finální rozvody v areálu	
7) údaje o nadzemních vedeních:	nejsou
8) údaje o podzemních vedeních:	veškeré sítě viz. PD stavby (O2 a elektro, vodovod, plyn, kanalizace), zhotovitel v případě prací v ochranném pásmu sítě, provede ověření polohy sítě ručně kopanou sondou!!!
9) údaje o únosnosti základové půdy – způsobem dekontaminace:	-
10) údaje o deponiích, mezideponiích ornice a zeminy:	v areálu staveniště nebudou
11) údaje o pozemních komunikacích – příjezdové komunikace, rozvozní vzdálenost, DIR:	vydán DIR
12) údaje o křížení s komunikacemi, železnicí, vodotečemi, uzavírkami, objížďkami, přemostěními:	-
13) údaje o umístění ZS a skládek:	v prostoru areálu
14) zajištění ostrahy pracoviště:	je zajištěno strážní službou
15) údaje a dohodami o vyklizení pracoviště:	do 3 dnů po předání díla
16) údaje o lešení:	v souvislosti s předáním staveniště se lešení nepředává

Obrázek 4: Informace o staveništi v předání staveniště (zdroj vlastní)

Nařízení vlády č. 591/2006 Sb., §2 dále uvádí:

(1) Zhotovitel při uspořádání staveniště dbá, aby byly dodrženy požadavky na pracoviště stanovené zvláštním právním předpisem a aby staveniště vyhovovalo obecným požadavkům na výstavbu podle zvláštního právního předpisu a dalším požadavkům na staveniště stanoveným v k tomuto nařízení; je-li pro staveniště zpracován plán, uspořádá zhotovitel staveniště v souladu s plánem a ve lhůtách v něm uvedených. (Parlament ČR, 2006)

(2) Zhotovitel vymezí pracoviště pro výkon jednotlivých prací a činností; přitom postupuje podle zvláštních právních předpisů upravujících podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci. (Parlament ČR, 2006)

Generální dodavatel vymezuje subdodavateli prostor staveniště a prostor pracoviště. Prostorem staveniště se rozumí celá oblast, na níž probíhá realizace stavby, která by měla být ohraničena oplocením. Pracoviště je pak už specifické místo, na kterém se daný subdodavatel pohybuje. Pokud náplň práce daného subdodavatele je omezená pouze na určitý omezený prostor na stavbě, (například provádění obkladů a dlažeb v koupelně ve 3.NP) předává se dodavateli v předání staveniště pouze vyhrazené pracoviště. Technologický postup by měl pak definovat i přístupovou cestu a dle ní určit rizika, které i z přístupu vedou. Analýzy rizik s přístupovou cestou a pohybem na pracovišti (případně staveništi) počítají také.

Je vhodné, pokud to situace umožňuje, zajistit, aby se na jednom pracovišti pohybovali pouze zaměstnanci jednoho dodavatele, a neohrožovali se tak odlišnými pracemi a zdroji rizik navzájem. Pokud to není možné zajistit, je povinností koordinátora bezpečnosti proškolení dané dodavatele o rizicích ostatních na daném pracovišti a zkoordinovat práce, aby probíhaly bezpečně.

Zákoník práce č. 262/2006 Sb. dále v § 103 udává pokyn:

(1) Zaměstnavatel je povinen

...

g) zabezpečit, aby zaměstnanci jiného zaměstnavatele vykonávající práce na jeho pracovištích obdrželi před jejich zahájením vhodné a přiměřené informace a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a o přijatých opatřeních, zejména ke zdolávání požárů, poskytnutí první pomoci a evakuace fyzických osob v případech mimořádných událostí,

...

Obvyklým a správným postupem je, že ve vztahu mezi generálním dodavatelem a subdodavatelem spolu komunikují přímo pouze technici. Mistr subdodavatele by si měl sám řídit dělníky, dle pokynů mistra nebo stavbyvedoucího generálního dodavatele. Přirozeně to znamená také to, že technik subdodavatele je stavbyvedoucím seznámen o všech výše uvedených skutečnostech, které oba stvrzují na předání staveniště, jsou to ale dělníci, kdo tyto informace potřebuje jednak k práci a jednak v případě krizové situace znát plán jejího řešení. Je pak povinností technika subdodavatele podřízené pracovníky se vším výše uvedeným seznámit. Pro stavbyvedoucího je tak vhodné v rámci předání staveniště na subdodavatele tuto povinnost právně přenést. Je pro to potřeba uvést tento pokyn v rámci dokumentu předání staveniště, nebo přílohou připojit čestné prohlášení vedoucího zaměstnance subdodavatele, uvádějící povinnosti, které musí vykonat.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Zástupce subdodavatele fa: [REDACTED]
Pro stavbu: [REDACTED]

Čestně prohlašuji, že všichni zaměstnanci uvedeni v příloženém jmenném seznamu jsou:

- Zdravotně způsobilí a vlastní platné lékařské osvědčení pro práci, kterou budou na jmenované stavbě vykonávat
- Proškolení z platné legislativy BOZP, kdy platný záznam o školení včetně osnovy školení je k dispozici u zástupce firmy
- Seznámeni s prací na strojním vybavení a používají pouze stroje, ruční nářadí a volné prodlužovací kabely s platnou revizí
- Seznámeni se zásadami environmentální politiky [REDACTED]
- Prokazatelně seznámeni s jednotlivými technologickými postupy prací, kterou budou na jmenované stavbě vykonávat. Včetně identifikace rizik z prováděné pracovní činnosti vyplívající.
- Proškolení z dispozičního uspořádání jmenované stavby a seznámeni s veškerými náležitostmi (hlavní vypínač el. energie a ostatních energetických rozvodů stavby, rozsahem předaného staveniště, poplachovou směrnicí, traumatologickým plánem apod.).
- Seznámeni s umístěním informační vývěsky stavby a s povinností seznamovat se s aktuálními informacemi stavby, mimo jiné s rozpisem inspekčních a pohotovostních služeb [REDACTED]
- Vlastníky platného oprávnění pro specializované práce a činnosti (svářečský průkaz, vazačský průkaz, strojní průkaz apod.). Pokud budou tuto práci nebo činnost na jmenované stavbě vykonávat, musí na požádání předložit platný průkaz nebo jeho fotokopii.
- Vybaveni potřebnými OOPP pro práci, kterou budou na jmenované stavbě vykonávat.
- Při zaměstnávání cizích státních příslušníků mimo EU, vlastní tito pracovníci platné povolení k pobytu.

V Praze dne: **19.10.2021**

Za SUB fa: [REDACTED]

Za N [REDACTED]

Obrázek 5: Čestné prohlášení (Metrostav a.s.)

1.2. Technologický postup

Dokument „technologický postup“ se vždy vyjadřuje k jedné konkrétní činnosti a slouží primárně k řízení kvality prováděné práce a zajištění bezpečnosti prováděné práce. Veškeré informace v technologickém postupu mají prokazovat, že práce je prováděna správnými technologiemi předcházející kvalitativním pochybením jak v podobě vadného materiálu (ať už z výroby nebo v důsledku špatného skladování či zacházení), tak v podání špatného provádění pracovníky. V druhé řadě pak každá informace může mít za důsledek bezpečnostní riziko, které je potřeba identifikovat a v rámci technologického postupu navazuje vyhodnocení závažnosti jeho dopadů a popis opatření přijatých k jeho minimalizaci. Bezpečnostní rizika mohou vyplývat z nástrojů, se kterými se pracuje, z materiálu, jeho skladování, jeho dopravy, ze samotného pohybu po staveništi a dalších – proto je každá tato informace v dokumentu důležitá.

Zákon č. 309/2006 Sb. – zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, § 16 říká:

Zhotovitel je povinen

a) nejpozději do 8 dnů před zahájením prací na staveništi písemně informovat určeného koordinátora o pracovních a technologických postupech, které pro realizaci stavby zvolil, o řešení rizik vznikajících při těchto postupech, včetně opatření přijatých k jejich odstranění, (Parlament ČR, 2006)

Před předáním staveniště mezi objednatelem a zhotovitelem by se měly předávat technologické postupy a analýza rizik. Zhotovitel ale má obvykle u větších staveb množství subdodavatelů, kde většina z nich při předání staveniště není ani zřejmá, a tedy doplňování technologických postupů probíhá v průběhu stavby.

Každý subdodavatel je tedy povinen dodat technologický postup před zahájením prací koordinátorovi bezpečnosti, respektive generálnímu dodavateli, který jej předá koordinátorovi, neboť je to právě generální dodavatel, kdo přímo komunikuje a spolupracuje s koordinátorem bezpečnosti. Teprve v návaznosti na schválení technologického postupu ze strany koordinátora bezpečnosti a případně i generálního dodavatele, dochází k předání staveniště subdodavateli.

Přesný obsah a náležitosti technologického postupu žádný aktuálně platný zákon nestanovuje. Náležitosti technologického postupu stanovovala vyhláška č. 324/1990 Sb., která je ale od 1. 1. 2007 neplatná, tudíž nezávazná a nenařizuje tyto pokyny dodržovat. Jako orientační vzor by ale stále sloužit mohla. Ta říkala:

(1) Dodavatel stavebních prací musí v rámci dodavatelské dokumentace vytvořit podmínky k zajištění bezpečnosti práce.

(2) Součástí dodavatelské dokumentace je technologický nebo pracovní postup, který musí být po dobu stavebních prací k dispozici na stavbě.

(3) Technologický postup musí stanovit

a) návaznost a souběh jednotlivých pracovních operací,

b) pracovní postup pro danou pracovní činnost,

c) použití strojů a zařízení a speciálních pracovních prostředků, pomůcek apod.,

d) druhy a typy pomocných stavebních konstrukcí (lešení, podpěrných konstrukcí, plošin apod.),

e) způsoby dopravy (svislé i vodorovné) materiálu včetně komunikací a skladovacích ploch,

f) technické a organizační opatření k zajištění bezpečnosti pracovníků, pracoviště a okolí,

g) opatření k zajištění staveniště (pracoviště) po dobu, kdy se na něm nepracuje,

h) opatření při pracích za mimořádných podmínek.

(4) Pracovní postup musí stanovit požadavky na provedení stavební práce při dodržení zásad bezpečnosti práce.

(5) Pokud v typových podkladech nejsou pro stavební práce stanoveny způsoby zajištění bezpečnosti práce, musí být stanoveny v dodavatelské dokumentaci.

(6) V dodavatelské dokumentaci musí být rovněž stanovena opatření pro případ ohrožení přírodními živly (záplavy, sesuvy půdy apod.), dále opatření při stavebních pracích za provozu a při souběhu prací několika dodavatelů a rovněž opatření při postupném odevzdávání staveb a objektů do provozu a užívání.

(7) Dodavatelská dokumentace nemusí obsahovat opatření na zajištění bezpečnosti práce v rozsahu podle odstavců 1 až 4, pokud se jedná o stavební práce malého rozsahu (drobné a jednoduché stavby, jednoduché stavební úpravy a udržovací práce) nebo jde-li o stavební práce, jejichž bezpečné provádění je upraveno technickými normami. Odpovědný

pracovník určí v těchto případech nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti práce před započítím jednotlivých prací (skládky, rozmístění a použití strojů, zařízení, pracovní postupy apod.) a učiní o tom záznam ve stavebním deníku.

(8) Pracovníci musí být seznámeni s dodavatelskou dokumentací v rozsahu, který se jich týká. (Český úřad bezpečnosti práce a Český báňský úřad, 1990)

Většina těchto požadavků bývá v technologických postupech zapracována. Respektive i většina ostatních odstavců, která říká, že dodavatelská dokumentace má obsahovat bezpečnostní opatření nebo seznámení pracovníků s obsahem, je zpravidla splněna jako součást technologického postupu. Odstavce pojednávající o vlivu ohrožení přírodními živly a souběh několika dodavatelů ale už řeší koordinátor bezpečnosti za spolupráce stavbyvedoucího.

1.2.1. Osnova technologického postupu

Pomineme-li neplatný zákon, technologický postup se v praxi zpravidla řídí osnovou:

1. **Účel dokumentu** – název stavby, adresa a další informace, popis pracovní činnosti, o kterou se jedná
2. **Názvosloví, definice a zkratky**
 - 2.1. **Názvosloví a definice**
 - 2.2. **Zkratky**
3. **Normativní odkazy, technické předpisy a podklady**
 - 3.1. **Technické normy** – popisuje, kterými normami se řídí kvalita práce
 - 3.2. **Právní předpisy** – důležité především pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, požární ochranu a ochranu životního prostředí; na základě kterých zákonů jsou přijímána ochranná opatření
4. **Stavební materiály, výrobky a polotovary** – popis vstupních stavebních materiálů potřebných pro danou činnost, který by měl obsahovat i výměru dané práce
5. **Provádění stavebních prací**
 - 5.1. **Podmínky pro zahájení a provádění prací** – počasí, teplota prostředí
 - 5.2. **Pracovní postup pro danou pracovní činnost**
 - 5.3. **Použití strojů, nástrojů a zařízení**
 - 5.4. **Složení pracovní čety**

- 5.5. **Podmínky převzetí pracoviště před zahájením prací** – připravenost staveniště na danou práci
- 5.6. **Způsoby dopravy a skladování materiálu** – předejití zacházení, které by mělo negativní vliv na kvalitu materiálu, zajištění bezpečného skladování a dopravy
- 6. **Kontrolní a přijímací zkoušky**
- 7. **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požární ochrana a ochrana životního prostředí**
 - 7.1. **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci**
 - 7.2. **Požární ochrana**
 - 7.3. **Ochrana životního prostředí**
- 8. **Rizika** – popis bezpečnostních rizik, jejich závažnost a přijatá opatření, obvykle bývá spjatý s analýzou rizik a tyto dva dokumenty se na sebe vzájemně odkazují.
- 9. **Záznam o seznámení pracovníků s obsahem** – zhotovitel je povinen s technologickým postupem seznámit své pracovníky (viz níže – 1.3.).

1.2.2. BOZP v technologickém postupu

Tato kapitola uvádí souvislosti a zákony, ze kterých vychází opatření pojatá ke snížení dopadu rizik ze stavební činnosti. Zaznívá zde výrok, že rizika a jejich opatření jsou zpracována na základě provedené analýzy pracovní činnosti. Pokud by se při práci měly objevit činnosti nebo okolnosti, které daný technologický postup neřeší, je nutné zastavit práce, přehodnotit možná rizika a až po seznámení pracovníků s nimi a jejich opatřeními je teprve možné pokračovat v pracích.

Dále se zde uvádí povinnosti jednotlivých účastníků zhotovitele na pracovišti z pohledu BOZP. Uvádí se zde souhrn ochranných osobních pracovních prostředků, které musí všichni pracovníci používat po celou dobu činností nebo pro činnosti charakteristické pro daný technologický postup. Každý pracovník je pak odpovědný sám za sebe za nošení OOPP. Mistr nebo stavbyvedoucí pak odpovídá za jejich kontrolu. Stavbyvedoucí má taktéž odpovědnost za zajištění kolektivních opatření, jako jsou například zábrany před pádem do hloubky.

7.1 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci jsou zpracovány na základě provedené analýzy rizik (viz samostatná příloha) a určuje opatření proti jejich negativnímu dopadu. Pokud se během provádění prací objeví činnosti nebo okolnosti, kterým se tento TP nevěnuje nebo neupřesňuje, musí být práce okamžitě zastaveny a možná rizika přehodnocena. Po seznámení všech pracovníků se novými riziky a jejich opatřeními smí teprve práce pokračovat.

Všechny práce, které budou prováděny dle technologického postupu, musí být prováděny v souladu s nařízením vlády č. **591/2006 Sb.** o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích.

Všechny práce prováděné v místech s nebezpečím pádu budou prováděny v souladu s nařízením vlády č. **362/2005 Sb.** o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, zejména pak s požadavky uvedenými v bodech I, II, III, IV, V, VI, VIII a IX v příloze výše uvedeného nařízení vlády.

Všichni pracovníci jsou povinni být vybaveni příslušnými osobními ochrannými pracovními prostředky a používat je po celou dobu práce. OOPP sestává z pevné pracovní obuvi a oděvu, přilby a pracovních rukavic. Vrchní část oděvu musí být dobře viditelná vesta s reflexními prvky. Po celou dobu zpracování tekuté betonové nebo anhydritové směsi je zaměstnanec povinen používat ochranné brýle nebo štít pro ochranu očí před vystříknutím cementové směsi. Zaměstnanec pracující s čerpadlem bude používat respirátor, pro ochranu před vdechnutím cementového prachu.

Za nošení OOPP je zodpovědný každý zaměstnanec sám za sebe, za jejich kontrolu odpovídá mistr nebo stavbyvedoucí.

Obrázek 6: BOZP v Technologickém postupu (zdroj vlastní)

1.2.3. Rizika

Kapitola řešící rizika v technologickém postupu je pro bezpečnost z celého dokumentu nejdůležitější. Obvykle se ale její obsah, pro jeho rozsah, řeší zvlášť separátním dokumentem „analýza rizik“, viz níže –1.3. Tato kapitola však musí i nadále v technologickém postupu být a odkazovat se na analýzu rizik, která je jeho nedílnou přílohou a která z něj přímo vychází.

8 RIZIKA

Přílohou dokumentu je analýza a vyhodnocení rizik, která plynou z prováděných prací, včetně opatření zajištěných k jejich eliminaci, popřípadě předepsaných OOPP k minimalizaci negativního dopadu rizika.

Obrázek 7: Rizika v technologickém postupu (zdroj vlastní)

1.3. Analýza rizik

Analýza rizik je dokument, který identifikuje bezpečnostní rizika, jejich pravděpodobnost a závažnost jejich dopadu. Návazně pak popisuje opatření, která musí být pojata, aby se danému riziku zcela předešlo, nebo aby byly sníženy jeho dopady. Tento dokument tedy poukazuje, že byla provedena podrobná analýza stavebních prací a na jejím

základě uvažována veškerá možná z nich plynoucí nebezpečí. Zároveň dokument dokazuje, že se všemi těmito riziky byl každý zaměstnanec seznámen a byl poučen, jak se chovat, aby jim předešel.

Společnosti zabývající se více profesemi a stavebními činnostmi mají obvykle vypracovaný rozsáhlý dokument, který uvažuje se vším, čím se daná společnost zabývá. Pro jednotlivé zakázky pak vybírají jen ty části, které se jí přímo týkají. V rámci urychlení procesů se mnohdy stává, že takto vypracované analýzy obsahují spíše přebytečné položky, se kterými se dělník na stavbě skutečně nesetká a setkat ani nemůže. Oblastní inspektoráty práce takový postup neschvalují, ale vedoucí zaměstnanci by s obsáhlejší analýzou měli být více na straně bezpečnosti.

1.2. Betonářské práce							
PRAGIS a.s. / Stavební práce / Betonářské práce	Betonové konstrukce	* pád z výšky při manipulaci s bedněním a jeho částmi, při montáži bednění a ukládání armatury, při ukládání betonové směsi (čerstvého betonu) i při odbedňování;	3	4	1	12	* vypracování dodavatelské dokumentace složitějších bednění, včetně řešení opatření proti pádu osob, * zajištění bezpečného přístupu a pracovních míst, zřízení pomocných pracovních podlah, osazování zábradlí; * při použití osobního zajištění, určit místo kotvení (úvazu);
PRAGIS a.s. / Stavební práce / Betonářské práce	Betonové konstrukce	* nezajištění resp. ztráta únosnosti a prostorové tuhosti bednění a podpěrných konstrukcí;	2	4	1	8	* správné provedení bednění zaručující jeho stabilitu, pevnost a tuhost včetně podpěrných konstrukcí (dimenze, rozměry, průřez, vzpěrná délka, spojení, vlastní zhotovení - montáž, zavětrování);
PRAGIS a.s. / Stavební práce / Betonářské práce	Betonové konstrukce	* pád a částí bednění odbedňovaných dílců na pracovníka;	2	3	1	6	* dodržování technologických postupů při montáži bednění, nepoškození spoje bednění; * správné provedení nátěrů bednění vhodným odbedňovacím prostředkem;
1.3. Železářské práce							
PRAGIS a.s. / Stavební práce / Železářské práce / Železářské pracoviště	Železářské pracoviště - všeobecně	* pichnutí, bodnutí, pořezání ruky nebo i jiné části těla pracovníka koncem prutu, ostrou hranou, vyčnívající části armatury;	2	2	1	4	* správné ukládání a skladování betonářské oceli a vyrobené armatury ve stanovených profílech; podle potřeby a fixace materiálu; * udržování volných manipulačních uliček a komunikací;
PRAGIS a.s. / Stavební práce / Železářské práce / Železářské pracoviště	Železářské pracoviště - všeobecně	* pořezání prstů, dlaně ruky o ostré části betonářské oceli, pruty, vyrobené výtuzě apod. při ruční manipulaci	3	2	1	6	* používání rukavic, dlaňovic apod.; * udržování volných manipulačních i obslužných průchodů; * správné pracovní postupy při ruční manipulaci s materiálem;

Obrázek 8: Analýza rizik (Pragis a.s.)

Zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, č. 309/2006 Sb., § 9 Odborná způsobilost říká:

(1) Zaměstnavatel je povinen zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnance (dále jen "zajišťování úkolů v prevenci rizik") s ohledem na

- a) nebezpečí ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců při práci ve všech oblastech činnosti zaměstnavatele,*
- b) základní znalosti a dovednosti zaměstnanců,*

c) počet zaměstnanců, jejich odbornou připravenost a jimi vykonávanou práci. (Parlament ČR, 2006)

(2) Zaměstnavatel může zajišťovat plnění úkolů v prevenci rizik, je-li k tomu způsobilý nebo odborně způsobilý v případech a za podmínek uvedených v odstavci 3 písm. a) a b) sám, jinak je povinen zajistit tyto úkoly odborně způsobilým zaměstnancem, kterého zaměstnává v pracovněprávním vztahu⁶). Nemá-li takového zaměstnance, je povinen zajistit je jinou odborně způsobilou osobou. Odborně způsobilý zaměstnanec zaměstnavatele nebo jiná odborně způsobilá fyzická osoba jsou odborně způsobilými osobami. (Parlament ČR, 2006)

(3) Zaměstnává-li zaměstnavatel

a) nejvýše 25 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, má-li k tomu potřebné znalosti,

b) 26 až 500 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, je-li k tomu odborně způsobilý, nebo jednou nebo více odborně způsobilými osobami,

c) více než 500 zaměstnanců, zajišťuje úkoly v prevenci rizik vždy jednou nebo více odborně způsobilými osobami. (Parlament ČR, 2006)

Každý zaměstnavatel, který má více než 25 zaměstnanců, má povinnost zajistit prevenci rizik v podání odborně způsobilé osoby. Obvykle tak firmy mívají svého bezpečnostního technika, nebo alespoň externě najatého, který je odborně způsobilou osobou, a který prevenci zařizuje. Je to on, kdo pak vypracovává analýzy rizik, věnuje se i kontrolám na stavbě a sestavuje a kontroluje právní dokumenty, které musí každá stavba zařizovat.

1.3.1. Struktura

Původ nebezpečí

Jedná se o podrobný souhrn činností nebo okolností, kterým se dané pracovní dílo věnuje nebo se kterými se může potkat. Obvykle se počítá pouze s nebezpečími přímo plynoucími ze své profese, z jednoho technologického postupu a o nebezpečích plynoucích z jiných prací, se kterými se ale daný pracovník může potkat také, musí poučit technologický postup a analýza rizik té další práce.

Jak bylo již řečeno v části 1.1., pokud nastane při stavbě situace, se kterou analýza rizik nepočítá, musejí se zastavit práce, dokud nebude analýza přehodnocena a dělníci s novými riziky seznámeni.

Původy nebezpečí se obvykle dělí na oblasti různých profesí, jako zemní práce, betonářské práce, zednické práce, ocelové konstrukce apod. Z toho pak vyplývají jednotlivé úkony. Mezi původy nebezpečí se ale řadí také práce s náradím – ručním a elektrickým, pohyb po staveništi, skladování a další.

Identifikace nebezpečí

Tento bod již definuje specifické riziko, specifické poranění, které může v důsledku výše uvedené činnosti vzniknout. Z každé činnosti těchto nebezpečí může samozřejmě být víc. Je tedy nutné v této části důkladně promyslet a vyhodnotit všechna možná rizika a potenciální zranění.

Vyhodnocení závažnosti rizika

Zde se vyhodnocuje závažnost rizika, na základě jeho pravděpodobné četnosti a vážnosti dopadu. Ke každému riziku se přidělí hodnota předpokládané četnosti události daného nebezpečí na škále od 1 do 5, kde 1 je nahodilá a 5 neustále na staveništi přetrvávající. Stejně se přiděluje hodnota vážnosti dopadu, kde 1 je zranění bez pracovní neschopnosti a 5 je smrt.

Tyto hodnoty se mezi sebou vynásobí a výsledná hodnota definuje závažnost dopadu daného nebezpečí. Tuto závažnost pak musí snížit přijatá opatření.

P - pravděpodobnost ohrožení (resp. vzniku a existence nebezpečí)

- 1 – nahodilá
- 2 – nepravděpodobná
- 3 – pravděpodobná
- 4 – velmi pravděpodobná
- 5 – trvalá

N - možné následky ohrožení

- 1 – poškození zdraví bez pracovní neschopnosti
- 2 – absenční úraz (s pracovní neschopností)
- 3 – vážnější úraz vyžadující hospitalizaci
- 4 – těžký úraz a úraz s trvalými následky
- 5 – smrtelný úraz

H – názor hodnotitelů

- 1 – zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení
- 2 – malý vliv na míru nebezpečí a ohrožení
- 3 – větší, zanedbatelný vliv na míru ohrožení a nebezpečí
- 4 – velký a významný vliv na míru ohrožení a nebezpečí
- 5 – více významných a nepříznivých vlivů na závažnost a následky ohrožení a nebezpečí

Pro posouzení a vyhodnocení nebezpečí (zdrojů rizik) se příslušné číselné vyjádření zaznamená do sloupců „P“, „N“ „H“.

Celkové hodnocení rizika se následně jednoduše vynásobí, a výsledný součin je pak **ukazatel míry rizika - mR**.

$$mR = P \times N \times H$$

I. R větší než 100 - velmi vysoké riziko, zastavit činnost

II. R 50 - 100 - vysoké riziko, bezprostřední bezpečnostní opatření

III. R 10 - 50 - riziko, potřeba nápravné činnosti

IV. R 3 - 10 - možné riziko, zvýšit pozornost

V. R pod 3 - riziko možno přijmout

Obrázek 9: Vyhodnocení analýzy rizik (Pragis a.s.)

Bezpečnostní opatření

Popisuje opatření pojatá pro snížení závažnosti rizika.

Opatření mohou být kolektivní povahy a snižují četnost výskytu zranění. Jedná se obvykle o úpravu prostředí staveniště k bezpečnějšímu užívání. Jedná se například o oplocení míst s rizikem pádu z výšky nebo do hloubky, úklid pochozích cest, osvětlení pracoviště.

Pokud se danému riziku nelze vyvarovat pojatými úpravami zcela, je potřeba použít individuální opatření, které má za cíl snížit dopady a závažnost případného zranění. Jedná se pak obvykle o osobní ochranné pracovní pomůcky – tedy dle charakteru práce, nejčastěji helmy, vesty dobře viditelné barvy s reflexními prvky, pevné boty s kovovou špičkou, rukavice, případně sluchátka, respirátory, ochranné brýle a další.

1.4. Školení zaměstnanců ve věci BOZP

Zákon č. 262/2006 Sb. – Zákon zákoník práce, §101 říká:

(1) Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (dále jen "rizika"). (Parlament ČR, 2006)

(2) Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli podle odstavce 1 nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají. (Parlament ČR, 2006)

Zaměstnavatel je povinen zajistit svým zaměstnancům bezpečnost práce na staveništi, vedoucí zaměstnanec je povinen zajistit bezpečnost svým podřízeným zaměstnancům. Jim tak náleží zajištění osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP), rozvržení bezpečné dispozice staveniště a bezpečnostních prvků na stavbě a také proškolení zaměstnanců o vhodném chování v souladu s pravidly BOZP.

Jak vyplývá také z výše uvedeného §102 zákoníku práce a také výše uvedeného §2 nařízení vlády 591/2006, kromě důkladného vyhledávání možných rizik z pracovní činnosti, musejí být o nich také proškoleni zaměstnanci, kteří dané práce vykonávají. Zákoník práce č. 262/2006 Sb. ještě dále uvádí v §103:

(1) Zaměstnavatel je povinen

...

f) zajistit zaměstnancům, zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, zaměstnancům agentury práce dočasně přiděleným k výkonu práce k jinému zaměstnavateli, mladistvým zaměstnancům, podle potřeb vykonávané práce dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů³²), zejména formou seznámení s riziky, výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště,

...(Parlament ČR, 2006)

(2) Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné

předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování. Školení podle věty první je zaměstnavatel povinen zajistit při nástupu zaměstnance do práce, a dále

a) při změně

1. pracovního zařazení,

2. druhu práce,

b) při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů,

c) v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci. (Parlament ČR, 2006)

(3) Zaměstnavatel je povinen určit obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení. Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho závažnost, musí být školení podle věty první pravidelně opakováno; v případech uvedených v odstavci 2 písm. c) musí být školení provedeno bez zbytečného odkladu. (Parlament ČR, 2006)

Technologické postupy a analýzy rizik obsahují formuláře, do nichž se vyplňují jména proškolených osob, včetně data školení a podpisu školeného. Tyto formuláře tvoří nedílnou součást těchto dokumentů.

Jak již bylo uvedeno, na stavbě se smějí pohybovat pouze osoby proškolené v BOZP. Tedy 8 dní před předáním staveniště je každý subdodavatel povinen dodat technologický postup a analýzu rizik, včetně formulářů prokazujících proškolení všech zaměstnanců, kteří se budou na stavbě pohybovat. Nikdo další by neměl být na stavbu vpuštěn. Pokud se od daného dodavatele budou pohybovat na stavbě další zaměstnanci, je nutné je předtím proškolit a záznam o tom doplnit.

Vedoucí zaměstnanec taktéž zodpovídá za proškolení svých zaměstnanců o dispozičním uspořádání stavby, především o hlavních vypínačích elektro, vody a plynu, o požárně poplachové směrnici a ohlašovně požáru a místě první pomoci.

9 ZÁZNAM O SEZNÁMENÍ PRACOVNÍKŮ S OBSAHEM			
Níže uvedení pracovníci byli seznámeni s tímto technologickým postupem a všemu porozuměli.			
Jméno a Příjmení	Firma / Divize	Datum	Podpis

Obrázek 10: Záznam o proškolení pracovníků (zdroj vlastní)

1.5. Více zaměstnavatelů na jednom pracovišti

§ 101 zákoníku práce č. 262/2006 Sb. uvádí:

(3) Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce a pracoviště, a spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro všechny zaměstnance na pracovišti. Na základě písemné dohody zúčastněných zaměstnavatelů touto dohodou pověřený zaměstnavatel koordinuje provádění opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění. (Parlament ČR, 2006)

Nejedná-li se o velmi jednoduchou stavbu, na jednom staveništi se zpravidla pohybují zaměstnanci více než jednoho zaměstnavatele. Jak bylo již zmíněno, je vhodné práce zkoordinovat, aby se nepohybovali zaměstnanci více zaměstnavatelů na jednom pracovišti, to je ale u větších staveb často nevyhnutelné. Povinností generálního dodavatele a koordinátora bezpečnosti, který stavbu zaštiťuje, pak je koordinace a řízení prací subdodavatelských firem, a to zahrnuje i vzájemné srozumění o rizicích plynoucích pro okolí z činností jednotlivých zaměstnanců a koordinace činností.

Je tedy zapotřebí minimalizovat pohyb zaměstnanců více zaměstnavatelů na jednotlivých pracovištích, a pokud k němu dochází, proškolit je o rizicích toho druhého. Aby byl stavbyvedoucí z právního hlediska na straně bezpečnosti, je vhodné proškolit

subdodavatele o rizicích všech ostatních subdodavatelů na stavbě, respektive vést záznam o tomto seznámení.

Potvrzujeme, že níže uvedení pracovníci byli proškoleni z předpisů BOZP, zák. č. 309/2006 Sb., příslušných ustanovení zák. č. 262/2006 Sb., NV 591/2006 Sb., NV 362/2005 Sb., byli seznámeni s „Plánem BOZP“ a „Plánem EMS“ stavby a s následujícími technologickými postupy vztahujícími se k jimi vykonávané práci: Veškeré technologické postupy pro akci [REDAKCE] s riziky, kterým budou na stavbě vystaveni, s dopravně provozním řádem staveniště, umístěním hlavního vypínače el. energie, hlavního uzávěru plynu a vody, s umístěním rozpisu IPS a lékárničky. Níže uvedení pracovníci svým podpisem stvrzují, že těmito informacím porozuměli a případné dotazy jim byly zodpovězeny. Mají platné zdravotní prohlídky, platné průkazy k obsluze strojů a zařízení, se kterými budou pracovat a byli prokazatelně seznámeni s návody k jejich obsluze. Osoby obsluhující vyhrazená technická zařízení splňují požadavky §11 zák. č. 309/2006 Sb. v platném znění. Cizí státní příslušníci mají povolení k výkonu práce na území ČR. Únikové trasy a veškerý pohyb na stavbě se řídí viz. dopravně-organizační situace stavby. Prostor shromáždění je určen v prostoru před objektem „A“ u vrátnice (turniketu) a ostrahy.

Jméno, Příjmení:

Podpis:

.....
.....
.....
.....

Obrázek 11: Záznam o proškolení pracovníků s veškerými TP (zdroj vlastní)

2. Kontroly bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Stavbyvedoucí je povinen zajistit bezpečné pracoviště a neustále vyhledávat zdroje a příčiny rizik a nebezpečí na staveništi, jak uvádí občanský zákoník a stavební zákon. Zopakují důležité pasáže:

Stavební zákon 183/2006 Sb., §153: *(1) Stavbyvedoucí je povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu...* (Parlament ČR, 2006)

Zákoník práce 262/2006 Sb. § 102: *(1) Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.* (Parlament ČR, 2006)

(2) Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik. (Parlament ČR, 2006)

(3) Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle zvláštního právního předpisu. (Parlament ČR, 2006)

(7) Zaměstnavatel je povinen přizpůsobovat opatření měnícím se skutečností, kontrolovat jejich účinnost a dodržování a zajišťovat zlepšování stavu pracovního prostředí a pracovních podmínek. (Parlament ČR, 2006)

V části 1 se uvádí postupy, na základě nichž se identifikují příčiny nebezpečí a opatření k jejich nápravě. Nyní se musí také důslednost dodržování těchto opatření prověřovat. V první řadě to znamená přímo kontrolu samotných zaměstnanců, zda používají správně ochranné osobní pracovní prostředky a dodržují pokyny dle technologických postupů a analýzy rizik. V řadě druhé, charakter, vzhled, dispozice a bezpečnost pracoviště na staveništi se každým dnem mění s vyvíjející se stavbou. V průběhu výstavby tak vznikají nové situace a nová nebezpečí, kterým je zapotřebí předcházet, jako pád z výšky nebo do hloubky, nebo sesuv špatně zapažené zeminy.

Vedoucí zaměstnanci by tak měli zajišťovat tyto kontroly, s týdenní pravidelností nebo nahodile, nejlépe řešit problémy, jakmile se objeví, tedy při nejbližší obchůzce po staveništi.

Opět, jak říká zákon, stavbyvedoucí je povinen zajistit dodržování povinností k ochraně života a zajištění BOZP, soustavně vyhledávat nebezpečné činitele pracovního prostředí a zajistit bezpečné pracoviště. Z právního hlediska by měl tudíž vést záznam o snaze o naplnění těchto povinností.

Vzorovým příkladem vhodného řešení tohoto problému, je deník kontrol BOZP.

2.1. Deník kontrol BOZP

Deník kontrol BOZP je defacto stavební deník, ale zaměřený pouze na prohlídky a kontroly ve věci bezpečnosti a ochrany zdraví na stavbě. Slouží k záznamu provádění jednotlivých kontrol na stavbě. Pokaždé, když dochází ke kontrolní prohlídce v podání technika dodavatele, provede se o kontrole v deníku záznam.

Kontroly by se měly provádět co nejčastěji, tedy řádově v časovém intervalu jednoho týdne. Do deníku se zaznamenává:

- Datum kontroly
- Předmět kontroly
- Výsledek kontroly
- Jméno a podpis kontrolujícího

V případě zjištění nedostatků uvádí se dále:

- Nápravná opatření
- Datum odstranění
- Osoba zodpovědná za odstranění závady

Deníky kontrol BOZP obvykle uvažují, že předmětem kontroly je vždy jedna specifická oblast, tyto oblasti i nabízí (viz Obrázek 12). Jedná se zejména o:

- Požití alkoholických nápojů
- Práce ve výškách – individuální a kolektivní ochrana
- Používání OOPP
- Pochozí cesty
- Zemní práce – pažení, svahování
- Zakrývání otvorů a zábradlí
- Průkazy pracovníků – jeřábníci, vazači, svářeči apod. – každý pracovník v této oblasti musí mít příslušný průkaz, který dokládá jeho odbornost v oboru
- Elektrická zařízení – staveništní rozvody, rozvaděče, kabely, revize
- Požární zajištění staveniště (podrobněji viz část 3.)
- Práce s nebezpečnými látkami

Přehled základních kontrol BOZP pro zápis do deníku kontrol BOZP.

1. Zjištění požití alkoholických nápojů
2. Práce ve výškách
 - Kolektivní zajištění (technické konstrukce, zábrany apod.)
 - Individuální zajištění (postroje, úvazky apod.)
3. Používání OOPP dle vyhodnocených rizik – při současném používání více druhů musí být vzájemně kompatibilní a vzájemně si nepřekážet
 - Přilby
 - Pracovní obuv a oděv
 - Rukavice
 - Tlumiče hluku
 - Brýle
 - Respirátory
4. Pochozí cesty
5. Žebříky
6. Zakrývání otvorů
7. Zemní a výkopové práce (pažení výkopů, svahování)
8. Průkazy pracovníků opravňující ke speciálním činnostem (jeřábníci, vazači, lešenáři, svářeči, obsluhy strojů apod.)
9. Elektrická zařízení
 - Staveništní rozvody (revize), vhodnost použitých rozvaděčů (typ, umístění, označení)
 - Vhodnost používání prodlužovacích kabelů (druh, délky, poškození, protokoly o kontrole)
10. Hygienická a sociální zařízení (počet, čistota, rozmístění)
11. Požární zajištění pracoviště
 - Začlenění pracoviště dle požárního nebezpečí
 - Rozmístění a revize hasebních prostředků
 - Práce s otevřeným ohněm (Příkaz pro práci s otevřeným ohněm, střežení po ukončení)
12. Práce s nebezpečnými látkami (bezpečnostní listy, skladování)
13. Nakládání s odpady

Obrázek 12: Deník kontrol BOZP – kontroly (Metrostav a.s.)

Příklady vyplněného deníku kontrol BOZP viz Obrázek 13 a Obrázek 14.

Datum a hodina kontroly: 16.3.2022 10 ⁰⁰	Zaměření kontroly: Práce ve výškách - individuální zajištění	Výsledek kontroly: V POŘÁDKU
Přijátá opatření:		
Odpovědná osoba:	Datum odstranění:	Podpis kontrolovaného:
Datum a hodina kontroly: 23.3.2022 12 ⁰⁰	Zaměření kontroly: SVAHOVÁNÍ A PAŽENÍ VÝKOPŮ	Výsledek kontroly: V POŘÁDKU
Přijátá opatření:		
Odpovědná osoba:	Datum odstranění:	Podpis kontrolovaného:
Datum a hodina kontroly: 30.3.2022 3 ⁰⁰	Zaměření kontroly: POUŽÍVÁNÍ OOPP	Výsledek kontroly: V POŘÁDKU
Přijátá opatření:		
Odpovědná osoba:	Datum odstranění:	Podpis kontrolovaného:

Obrázek 13: Deník kontrol BOZP1 (zdroj vlastní)

Datum kontroly	Předmět kontroly (zaměření kontroly)	Výsledek kontroly	Přijátá nápravná opatření	Datum odstranění	Za odstranění odpovídá	Podpis kontrolovaného	Podpis kontrolujícího
19.8.2021	Kontrola BOZP	Chybějící zábrany za obrysovými	Doplněno ihned	19.8.2021			
25.8.2021	Kontrola na alkohol FA Průta Kubova	0,0‰	←	25.8.2021			
1.9.21	Kontrola BOZP	Pracovníci bez POČBY	Náprava hned	1.9.2021			
10.9.21	Kontrola ležení št. TH Srdce	Chybějící spodní tyč zábradlí	doplněno ihned	10.9.2021			
14.9.2021	Kontrola oplocení staveniště	Rozabrany plot na u.c.	opraveno ihned	14.9.2021			
23.9.2021	Kontrola na alkohol f. Průta Kubova	0,0‰	—	—			
1.10.2021	Kontrola na alkohol f. TH Srdce	0,0‰	—	—			
5.10.2021	Kontrola předníových kbelů f. Hranz Babena	bez závad	—	—			
8.10.2021	Kontrola předníových kbelů f. Primatech	bez závad	—	—			
11.10.2021	Kontrola na alkohol f. Průta Kubova	0,0‰	—	—			
12.10.21	KONTROLA BOZP-PO ROZMĚR PŘEDPRKY	POCHOZKA STAVBY					
		NEVYMOUVNÍ DÍ. ŽEBŘÍK (STAPLE BEZ ŘETÍZU, VĚTRNÁ ŠTERNA KOCHA) DO UHLINÁ BUNKA BEZ OCHR. KRYTU					
		PROVĚŘENÍ OSVĚTLENÍ U HŘEBEJE POD MLUKEM					
		STRANOVÝ VENTILÁTOR POUŽÍVAN NA VYVOUVENÍ PDPRAHY (ZATÍŽENÝ A POLOŽENÝ NA DR. ŽIDLÍ) - VIZ FOTO					
		CHYBĚJÍCÍ ZÁBRANA U NĚHODNĚ (VYNDÁVACÍ TABULE PŘEL.)		13.10.21			
22.10.21	Přístup neprodávajících osob na staveniště	bez závad	—	—			
3.11.2021	KONTROLA BOZP	nezajistění začátku ZPPB	Začátek uzavřen	3.11.2021			

Obrázek 14: Deník kontrol BOZP 2 (zdroj vlastní)

2.2. Stavební deník

Stavební deník má samozřejmě podstatně více účelů než jen sledovat bezpečnost. Ta má ale na jeho stránkách také své místo. Ve stavebním deníku se vede záznam prací každého dne stavby a také se v něm zaznamenávají všechny důležité události z pohledu kvality, bezpečnosti, změn v díle a víceprací, dokladů stavby, funkčních zkoušek a mnoha dalšího.

Zákon 183/2006, § 157 Stavební deník říká:

(1) Při provádění stavby vyžadující stavební povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu musí být veden stavební deník, do něhož se pravidelně zaznamenávají údaje týkající se provádění stavby; u ohlašovaných staveb uvedených v § 104 odst. 1 písm. e) až k) postačí jednoduchý záznam o stavbě. (Parlament ČR, 2006)

(2) Stavební deník nebo jednoduchý záznam o stavbě je povinen vést zhotovitel stavby, u stavby prováděné svépomocí stavebník. Záznamy do nich jsou oprávněni provádět stavebník, stavbyvedoucí, osoba vykonávající stavební dozor, osoba provádějící kontrolní prohlídku stavby a osoba odpovídající za provádění vybraných zeměměřických prací. Záznamy jsou dále oprávněny provádět osoby vykonávající technický dozor stavebníka a autorský dozor, jsou-li

takové dozory zřízeny, koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi, autorizovaný inspektor u stavby, pro jejíž provedení vydal certifikát podle § 117, a další osoby oprávněné plnit úkoly správního dozoru podle zvláštních právních předpisů. (Parlament ČR, 2006)

Stavbyvedoucí je povinen vést stavební deník. Důležité skutečnosti do něj zapisují také technický dozor stavebníka, koordinátor bezpečnosti a další účastníci. Podrobnostem, co je obsahem stavebního deníku, se věnuje vyhláška o dokumentaci staveb, č. 499/2006 Sb., jejíž příloha č. 16 říká:

Náležitosti a způsob vedení stavebního deníku a jednoduchého záznamu o stavbě

Stavební deník

A. Identifikační údaje

a) název stavby (nebo její části) podle jejího ohlášení, stavebního povolení, veřejnoprávní smlouvy nebo oznámení stavebního záměru s certifikátem autorizovaného inspektora, datum jejich vydání, popřípadě číslo jednací,

b) místo stavby,

c) obchodní firma, místo podnikání nebo sídlo účastníků výstavby (není-li účastník výstavby zapsán v obchodním rejstříku jeho jméno a příjmení):

- zhotovitele (resp. zhotovitelů částí stavby)

- stavebníka (investora)

- projektanta

- poddodavatelů,

d) jména a příjmení osob zabezpečujících odborné vedení provádění stavby podle § 153 stavebního zákona s rozsahem jejich oprávnění a odpovědnosti,

e) jména a příjmení osob, vykonávajících technický dozor stavebníka a autorský dozor (jsou-li tyto dozory zřízeny),

f) jména, příjmení a funkce dalších osob, oprávněných k provádění záznamů do stavebního deníku podle § 157 odst. 2 stavebního zákona,

g) údaje o projektové a ostatní technické dokumentaci stavby, včetně jejich případných změn,

h) seznam nebo odkazy na dokumenty a doklady ke stavbě (smlouvy, povolení, souhlasy, správní rozhodnutí, protokoly o kontrolách, zkouškách, přejímkách apod.),

i) změny zhotovitelů stavby nebo odpovědných osob během výstavby.

Osoby, vykonávající vybrané činnosti ve výstavbě podle § 158 stavebního zákona, prokazují oprávnění k výkonu těchto činností otiskem svého razítka a podpisem ve stavebním deníku. Totéž platí při změně těchto osob v průběhu výstavby. (Parlament ČR, 2006)

B. Záznamy ve stavebním deníku

1. Pravidelné denní záznamy obsahují :

- a) jména a příjmení osob pracujících na staveništi,**
- b) klimatické podmínky (počasí, teploty apod.) na staveništi a jeho stav,**
- c) popis a množství provedených prací a montáží a jejich časový postup,**
- d) dodávky materiálů, výrobků, strojů a zařízení pro stavbu, jejich uskladnění a zabudování,**
- e) nasazení mechanizačních prostředků.**

2. Další záznamy dokumentují údaje o těchto skutečnostech:

- a) předání a převzetí staveniště (mezi stavebníkem a zhotoviteli),**
- b) zahájení prací, případně termíny a důvody jejich přerušování a obnovení, včetně technologických přestávek,**
- c) nástupy, provádění prací a ukončení činností poddodavatelů,**
- d) seznámení a proškolení pracovníků s podmínkami bezpečnosti prací, požární ochranou, ochranou životního prostředí, dále s technologickými postupy prací a montáží a s možnými riziky při stavebních pracích,**
- e) údaje o opatřeních týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a ochrany životního prostředí,**
- f) zvláštní opatření při bouracích pracích, pracích ve výškách, za provozu, v ochranných pásmech apod.,**
- g) manipulace se zeminami, stavební sutí a nakládání s odpady,**
- h) geodetická měření,**
- i) montáže a demontáže dočasných stavebních konstrukcí (lešení, pažení, bednění apod.), jejich předání a převzetí,**
- j) provoz a užívání mechanizačních prostředků,**
- k) výsledky kvantitativních a kvalitativních přejímek dodávek pro stavbu (vstupní kontroly),**
- l) opatření k zajištění stavby, zabudovaných nebo skladovaných výrobků a zařízení proti poškození, odcizení apod.,**
- m) provádění a výsledky kontrol všech druhů,**

n) souhlas se zakrýváním prací (základové spáry, výztuž do betonu, podzemní vedení apod.),

o) odůvodnění a schvalování změn materiálů, technického řešení stavby a odchylek od ověřené projektové dokumentace,

p) skutečnosti důležité pro věcné, časové a finanční plnění smluv (vícepráce, nepředvídatelné vlivy, výskyt překážek na staveništi, výsledky dodatečných technických průzkumů, mimořádné klimatické vlivy, archeologický výzkum, práce za provozu apod.),

q) dílčí přejímky ukončených prací,

r) provedení a výsledky zkoušek a měření (technická a technologická zařízení, přípojky apod.),

s) škody způsobené stavební nebo jinou činností, havárie, nehody, ztráty, úrazy a jiné mimořádné události, včetně přijatých opatření,

t) předávání a přejímky díla nebo jeho ucelených částí,

u) odstranění vad a nedodělků,

v) výsledky kontrolních prohlídek stavby (§ 133 a 134 stavebního zákona),

w) výsledky činnosti autorizovaného inspektora,

x) zřízení, provozování a odstranění zařízení staveniště,

y) nepředvídané nálezy kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo chráněných částí přírody anebo archeologické nálezy. (Parlament ČR, 2006)

C. Vedení stavebního deníku

I. Stavební deník

a) se vede ode dne předání a převzetí staveniště do dne dokončení stavby, popřípadě do odstranění vad a nedodělků zjištěných při kontrolní prohlídce stavby,

b) musí být na stavbě přístupný kdykoli v průběhu práce na staveništi všem oprávněným osobám,

c) obsahuje originální listy a potřebné množství kopií pro oddělení dalším osobám. Má číslované stránky a nesmí v něm být vynechána volná místa.

2. Záznamy o postupu prací a jejich souvislostech se zapisují tentýž den, nejpozději následující den, ve kterém se na stavbě pracuje. U technicky jednoduchých staveb se mohou záznamy se souhlasem stavebního úřadu provádět nejdéle za období jednoho pracovního týdne.

3. V případě, že všechny zúčastněné osoby jsou vlastníky elektronického podpisu, lze stavební deník vést elektronickou formou. (Parlament ČR, 2006)

Vedení stavebního deníku může být prováděno i elektronickou formou, za předpokladu splnění citovaného požadavku v zákoně. Elektronický stavební deník pomalu nabírá na popularitě – existují dnes již provozovatelé elektronických programů či platform pro tyto účely. Na jeho náležitostech se oproti papírové podobě nic nemění, obsah zůstává stejný.

2.2.1. Kontroly bezpečnostních opatření

Kontrolu dodržování pravidel BOZP a příslušných potřebných opatření kolektivního významu dohlíží také koordinátor bezpečnosti a technický dozor stavebníka – kontrolují tak i generálního dodavatele. Ti následně zjištěné nedostatky zapisují do stavebního deníku a generální dodavatel je následně povinen je odstranit, nebo případně vysvětlit, proč nepochybil. Po odstranění o tom provede stavbyvedoucí záznam.

Takové záznamy ve stavebním deníku dokazují, že koordinátor bezpečnosti v daném tématu upozorňoval na bezpečnostní problém a tedy provedl maximum ze své strany, pro eliminaci rizika. Stejně tak reakce stavbyvedoucího dokazuje to samé o stavbyvedoucím. Pokud se v zápise objevuje jeden problém po dobu několika týdnů, jako „neodstraněno / trvá“, stavbyvedoucí nevykonává své BOZP povinnosti správně. V případě zranění na stavbě v důsledku koordinátorem připomínkovaného problému, vinu prokazatelně nese stavbyvedoucí.

Koordinátor bezpečnosti může provádět tyto kontroly také formou samostatných záznamů, podrobněji viz kapitola 5.

V případě vedení stavebních deníků subdodavatelů může podobné zápisy provádět i stavbyvedoucí vůči dodavatelům. Opět to znamená, že stavbyvedoucí na chybu upozornil zodpovědnou osobu dodavatele a je to prokazatelně zaznamenáno, nyní je povinnost této osoby chybu odstranit.

ZÁPIS z KO	14.1.2021
	KOO
PROVÁNA KONTROLA STAVBY. NA STAVBĚ	
PROBÍHÁJÍ DOFONDOVACÍ PRÁCE	
ZDÍSKÁMÍ NEODSPATKÁ	
1) NEODSTAVÍ Z MINULNÍHO KO	
NEODSTRANĚNÍ!	
2) VĚNOVÁNÍ OPLOČENÍ NEZBYTNOSTÍ	
PROTI PÁDU (PŘI VĚTRU) - ODSTRANIT	
14MNO	
3) ZAMĚSTNANCI NEODDĚLÍVÁJÍ OOPP.	
- ODSTRANIT 14MNO.	
Zápis zhotovitelu	

Obrázek 15: Stavební deník - zápis koordinátora bezpečnosti (zdroj vlastní)

2.2.2. Pravidelné denní záznamy

O průběhu stavby se musí každý den psát záznam, které práce se prováděly, v jakém místě, které osoby, za použití jaké mechanizace. Záznam se musí provádět tentýž den, nebo nejpozději ten následující. Tyto záznamy mohou být v případě, kdy nastane nějaká problémová situace, velmi důležité. Mohou zpětně dokazovat pochybení v oblasti bezpečnosti a také kvality.

Jména a příjmení osob pracujících na staveništi

To je položka, kterou reálně nelze v deníku, vedeném generálním dodavatelem, splnit. Na větších stavbách může v jeden moment pracovat více než 100 zaměstnanců, a to je počet, který nelze denně sepisovat. Určitě se ale vypisují subdodavatelé na stavbě a počty jejich zaměstnanců. Je vhodné, aby jmenovitý výpis osob pak subdodavatel zaznamenával do svého deníku. Jenže deník je ze zákona na stavbě vyžadován pouze jeden, tedy ten generálního dodavatele, a subdodavatel nemá žádnou povinnost jej řídit také.

Vést přehled pracovníků na staveništi je ale přesto velmi důležité. Tento pokyn v praxi supluje systémy přístupu na staveniště, kdy se vede evidence pracovníků na vrátnici stavby. Přístup je pak nejčastěji zajištěn buď skrze turniket pomocí přístupových karet vydávaných na

jméno, nebo skrze fotobuňku s rozeznáním obličeje. V obou případech tedy vede evidenci osob na stavbě počítač.

Vedení evidence osob vyžaduje také zákon č. 309/2006 v §3:

(2) Zhotovitel je povinen dodržovat další požadavky kladené na bezpečnost a ochranu zdraví při práci při přípravě projektu a realizaci stavby, jimiž jsou

...

o) vedení evidence přítomnosti zaměstnanců a dalších fyzických osob na staveništi, které mu bylo předáno,

...(Parlament ČR, 2006)

Počty osob na staveništi je nutné sledovat pro případ, že nastane nějaká krizová situace, kdy se musí urychleně všechny osoby ze stavby evakuovat, vědět, kdo všechno se na stavbě nachází a zda se dostal ze staveniště úspěšně na shromaždiště. Shromaždiště je místo, které se právě pro krizové scénáře určuje, aby šlo provést přepočítání evakuovaných osob.

Zároveň se musí vést záznam kdo a kde, tedy na kterém pracovišti, se pohybuje. Může docházet k práci více zaměstnanců na jednom pracovišti, a tudíž budou větší bezpečnostní rizika. Tento záznam může mít také význam, pokud by byl některý pracovník postrádán, aby jej šlo rychle dohledat a poskytnout co nejdříve pomoc v případě zranění.

Klimatické podmínky (počasí, teploty apod.) na staveništi a jeho stav

Význam tohoto bodu je primárně kvalitativní, aby bylo například na první pohled vidět, když se provádí fasádní omítky v mrazech. Ale i bezpečnost má zde své místo. Za nepříznivých klimatických podmínek je například zakázáno pracovat ve výškách pro větší nebezpečnost těchto prací. Mráz, mlha, silný vítr, ale i extrémní vedra mohou mít negativní vliv na bezpečnost práce, o které práce se specificky jedná a jaká mají být přijata opatření pak určují zákon č. 309/2006 Sb., nařízení vlády č. 362/2005 Sb., č. 591/2006Sb. a další. Záznam o klimatických podmínkách ve stavebním deníku pak zpětně ukáže, zda byla činnost na stavbě klimatickým podmínkám přizpůsobena.

Popis a množství provedených prací a montáží a jejich časový postup

Zde by se měla vyplňovat prováděná práce a je důležité také uvést, kdo práci vykonává a kde, jak bylo uvedeno v jednom z předešlých bodů. Hlavním významem je evidence pohybu osob, kdo se kdy a kde nachází a jakou práci vykonává.

Dodávky materiálů, výrobků, strojů a zařízení pro stavbu, jejich uskladnění a zabudování

Význam bodu je primárně evidenční a kvalitativní, souvislost s bezpečností práce je pouze okrajová v souvislosti bezpečného skladování a uložení materiálů.

Nasazení mechanizačních prostředků

Z pohybu mechanizačních prostředků plyne další řada nebezpečí. Mohou je obsluhovat pouze osoby s opravňujícími průkazy, tudíž pokud se stroj pohybuje, aniž by byl přítomen odpovědný strojník, je to špatně.

Platí zde opět souvislost s klimatickými podmínkami – pohyb strojů jim musí být přizpůsoben.

Denní záznamy stavby:	List č. 68995	Datum:
Počasí: jasno 10-25°C		9.9.2021
Prac. doba: 7 ⁰⁰ -18 ⁰⁰ , ostraha 2h hod		Čtvrtek
Stav prac.: [redacted] 10THP; [redacted] 1p.; [redacted] 2THP; [redacted] 5p;		
[redacted] 2THP + 30p.; [redacted] 1THP + 1p.; [redacted] 6p; [redacted] 5p;		
[redacted] 2p.; [redacted] 5p.; [redacted] 3p.; [redacted] 2p.;		
[redacted] 1p.; [redacted] 2p.; [redacted] 4p.; [redacted] 1p.;		
Mechanizace: 6x nář. ant.; 1x kontejner		
Práce: - montáž dřevěných dveří C, schodiště-lov. schod.		
- montáž izolání kovových dveří A		
- montáž DK pohledu NPA		
- montáž detailů světelné zastřešení atrium		
- montáž expozicních skříněk C		
- měří zemi práce, výšky detaily 20 A		
- provádění lamenného obkladu u hlavního vstupu; ložnice,		
opravy terasové terasa B,C		
- provádění zvlášť dlažby 20 C		
- výměna fóje C, provádění stělní sociál B,C		
- oprava dřevěných dveří a dveří C		
- provádění obkladů a dlažeb A		
- montáž expozic č. 1,3,5,7		
- kompletace elektro, světelné, VT, 2T, 2C7		
- vyřízení objednávek, uložení materiálů, křídla střeby a obkladů		
		[redacted]

Obrázek 16: Stavební deník - denní zápis (vzor vlastní)

2.3. Kniha návštěv

Toto je položka, která není vyžadována zákonem, ale většinou si ji řídí a vyžaduje politika firmy. Jak bylo zmíněno již v 1.3., prevenci bezpečnostních rizik na stavbě z pravidla vykonává zaměstnavatelem určená odborně způsobilá osoba. Tento bezpečnostní technik sestavuje analýzy rizik, připravuje pro stavby soubory potřebných dokumentů (nebo jejich vzory) a vykonává na stavbě kontroly dodržování opatření pojatých v návaznosti na analýzu rizik a správného vedení dokladové části.

Tyto povinnosti vykonávají bezpečnostní technici všech firem na stavbě. Tedy v případě subdodavatelů sestavují jejich analýzy rizik a dokumenty, na kontrolu na stavbu ale obvykle nechodí, v lepších případech kontrolují dokumenty BOZP. V případě generálního dodavatele toho provádí víc – radí stavbyvedoucím s řízením opatření BOZP, respektive udávají pokyny a úkoly, co mají napravit, kontrolují značně větší rozptýl dokumentů a provádí kontrolu prevence rizik na staveništi. O těchto úkonech pak zapisují záznam v knize návštěv

Kniha návštěv		
Kniha návštěv slouží k zaznamenání účelu a výsledku návštěvy, kontroly na staveništi.		
Do Knihy návštěv se zapisují všechna zjištění, podněty a přijatá opatření mající vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci (SMS), ochranu životního prostředí (EMS) a kvalitu prováděných prací (QMS).		
Odpovědnost za realizaci přijatých opatření má vedoucí projektu, nebo zaměstnanci jmenovitě uvedení v knize návštěv.		
Stavba: [redacted]		
Níže jmenovaní byli seznámeni:		
<ul style="list-style-type: none">• s rozsahem staveniště,• přístupovými a příjezdovými cestami.• napojovacími body jednotlivých druhů energií a medií• projektovou dokumentací• povinností zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.• zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se vztahuje na všechny fyzické osoby, které se s jejich vědomím zdržují na jeho pracovištích.		
Jméno, příjmení, tit.	Datum seznámení	Podpis
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

Obrázek 17: Kniha návštěv (Metrostav a.s.)

V této knize se následně zapisují kontroly odborníků firmy, respektive odborně způsobilých osob, v oblasti bezpečnosti, kvality a enviromentálních aspektů stavby. Kontrolující zapisuje:

- Že proběhla kontrolní prohlídka stavby z pohledu které oblasti
- Datum kontroly
- Zjištěné skutečnosti
- Kdo kontrolu provedl

V případě nedostatků se ještě uvádí:

- Jaké jsou nedostatky
- Jak se mají odstranit
- Kdo za nápravu odpovídá
- Termín pro odstranění

Datum návštěvy	1. Předmět návštěvy 2. Výsledek návštěvy 3. Zapsal (jméno, příjmení a podpis);, za stavbu (jméno, příjmení a podpis)	Datum odstranění	Odpověď za odstr
22.1.21	<p>DNESŠNÍHO DNE BYLO BĚHEM PLÁNOVANÉ FUNKČNÍ KONTROLY ÚKŘE ZJIŠTĚNY PORUŠENÍ ZÁŠAD BOZP:</p> <p>1) PRACOVNÍCI BĚHEM CHODI NA DK BEZ ZAJIŠTĚNÍ PŘATI PÁDU VE VÝŠCE CCA 2M. DO PLNIT PODLAHY NEBO INDIVIDUÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ</p>		HNED, [redacted]
10.2.21	<p>PROVEDENA PLÁNOVANÁ FUNKČNÍ KONTROLA ÚKŘE E. 1.9-2/2021</p> <p>-VIZ. ZÁPIS O KONTROLĚ. [redacted]</p>		
21.4.21	<p>BĚHEM DNESŠNÍ PLÁNOVANÉ FUNKČNÍ KONTROLY ÚKŘE NEBYLY ZJIŠTĚNY ŽÁDNÉ ZÁVAŽNÉ PORUŠENÍ ZÁŠAD BOZP</p>		
5.5.21	<p>PROVEDENA PLÁNOVANÁ FUNKČNÍ KONTROLA ÚKŘE E. 2.0-1/2021</p>		

Obrázek 18: Kniha návštěv – zápis I (Metrostav a.s.)

is)	Datum odstranění	Odpovědná osoba za odstranění	1. Nápravná opatření 2. Provedl (jméno, příjmení a podpis)	Poznámky
NPOVANE TE M				
A OK VE				
DVA M T				
[REDACTED]	1/11/2019	[REDACTED]	OKAMŽITĚ ZASTAVENÍ PRACÍ, LÁVKA N+OK - DEMONTÁŽNÍ PRÁCE BUROV DOUPOŘENY ZLEŠŤENÍ!	22.1.2019 [REDACTED]
E. 10-2/64				
FUNKČNÍ ZPÍSTĚNÍ ZASAD B&ZP				
[REDACTED]				
[REDACTED]				

Obrázek 19: Kniha návštěv - zápis II (Metrostav a.s.)

3. Požární prevence

Samostatnou oblastí bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je požární ochrana (PO), která je její nedílnou součástí a je samozřejmě potřeba ji během výstavby dodržovat také. I nadále se věnuji primárně zajištění dokumentů a dokladů stavby, samotná požárně preventivní opatření už nejsou předmětem této práce.

3.1. Začlenění kategorie požárního nebezpečí

Z hlediska požární ochrany, první věc, kterou je potřeba zajistit, je zařídění stavby do správné kategorie požárního nebezpečí. Úroveň požárního nebezpečí následně udává požadavky, které je v rámci požární prevence a ochrany třeba zajistit.

Požadavkům na požární ochranu se věnuje zákon České národní rady o požární ochraně č. 133/1985Sb. §4 Členění provozovaných činností podle požárního nebezpečí rozděluje:

(1) Podle míry požárního nebezpečí se provozované činnosti člení do kategorií

- a) bez zvýšeného požárního nebezpečí,*
- b) se zvýšeným požárním nebezpečím,*
- c) s vysokým požárním nebezpečím. (Česká národní rada, 1985)*

Do které kategorie dané pracoviště, respektive daná stavba, patří, popisují parametry uvedené v následujících třech odstavcích zákona o požární ochraně. Na základě těchto parametrů se vypracovává formulář posuzující, zda a jak se který bod daného pracoviště (staveniště) týká. Postupuje se od nejvyššího nebezpečí, jakmile je z dané kategorie požárního nebezpečí alespoň jedna položka splněna, řadí se pracoviště do této kategorie a dle toho je třeba přijmout opatření. Zákon pokračuje:

(2) Za provozované činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím se považují činnosti

a) při nichž se vyskytují v jednom prostoru nebo požárním úseku látky a směsi klasifikované podle zvláštního právního předpisu upravujícího oblast chemických látek jako oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé a hořlavé, nebo látky a směsi, které splňují kritéria tříd a kategorií nebezpečnosti 2.3; 2.6 a 2.7; 2.8 typy A až F; 2.9 až 2.14 a 2.15 typy A až F stanovených v přímo použitelném předpisu Evropské unie, pokud celkové množství těchto látek a směsí přesahuje 1000 kg v pevném stavu nebo 250 litrů v kapalném stavu,

b) při nichž se vyskytují hořlavé nebo hoření podporující plyny v zásobnících, případně v nádobách (sudech, lahvích nebo kartuších), se součtem vnitřních objemů těchto nádob převyšujícím 100 litrů umístěných v jednom prostoru nebo požárním úseku, a v případě nádob na zkapalněné uhlovodíkové plyny, s celkovým množstvím možných náplní převyšujícím 60 kg umístěných v jednom prostoru nebo požárním úseku,

c) u kterých se při výrobě nebo manipulaci vyskytuje hořlavý prach nebo páry hořlavých kapalin v ovzduší nebo v zařízení v takové míře, že nelze vyloučit vznik výbušné koncentrace nebo se hořlavý prach usazuje v souvislé vrstvě nejméně 1 mm,

d) ve výrobních provozech, ve kterých se na pracovištích s nejméně třemi zaměstnanci vyskytuje nahodilé požární zatížení 15 kg/m² a vyšší,

e) v prostorách, ve kterých se vyskytuje nahodilé požární zatížení 120 kg/m² a vyšší,

f) při nichž se používá otevřený oheň nebo jiné zdroje zapálení v bezprostřední přítomnosti hořlavých látek v pevném, kapalném nebo plynném stavu, kromě lokálních spotřebičů a zdrojů tepla určených k vytápění, vaření a ohřevu vody,

g) v budovách o sedmi a více nadzemních podlažích nebo o výšce větší než 22,5 m, kromě bytových domů,

h) ve stavbách pro shromažďování většího počtu osob, ve stavbách pro obchod, ve stavbách ubytovacích zařízení a ve stavbách, které jsou na základě kolaudačního rozhodnutí určeny pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace,

i) v podzemních prostorách určených pro poskytování služeb nebo obchod s nahodilým požárním zatížením 15 kg/m² a vyšším, ve kterých se může současně vyskytovat sedm a více osob,

j) u kterých nejsou běžné podmínky pro zásah. (Česká národní rada, 1985)

(3) Za provozované činnosti s vysokým požárním nebezpečím se považují činnosti

a) při nichž se vyskytují látky a směsi klasifikované podle zvláštního právního předpisu upravujícího oblast chemických látek jako oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé a hořlavé, nebo látky a směsi, které splňují kritéria tříd a kategorií nebezpečnosti 2.3; 2.6 a 2.7; 2.8 typy A až F; 2.9 až 2.14 a 2.15 typy A až F stanovených v přímo použitelném předpisu Evropské unie, pokud celkové množství těchto látek a směsí přesahuje 5000 tun,

b) při nichž se vyrábějí nebo plní do zásobníků, cisteren nebo nádob hořlavé kapaliny nebo hořlavé plyny anebo hoření podporující plyny s roční produkcí 5 000 tun a vyšší,

c) v provozech, ve kterých se přečerpáváním a zvyšováním tlaku v potrubí o vnitřním průměru 0,8 m a větším zabezpečuje přeprava kapalných nebo plyných látek a směsí klasifikovaných podle zvláštního právního předpisu upravujícího oblast chemických látek jako extrémně hořlavé, vysoce hořlavé a hořlavé, anebo kapalných nebo plyných látek a směsí, které splňují kritéria tříd a kategorií nebezpečnosti 2.2 až 2.4; 2.6; 2.8 typu A až F; 2.9; 2.11 až 2.13 a 2.15 typu A až F stanovených v přímo použitelném předpisu Evropské unie,

d) v budovách o 15 a více nadzemních podlažích nebo o výšce větší než 45 m,

e) v podzemních prostorách s nahodilým požárním zatížením 15 kg/m² a vyšším, ve kterých se může současně vyskytovat více než 200 osob. (Česká národní rada, 1985)

(4) Za provozované činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí se považují činnosti, které nejsou uvedené v odstavcích 2 a 3. (Česká národní rada, 1985)

Zákon neudává požadavky na způsobilost osoby provádějící začlenění požárního nebezpečí stavby, tedy začlenění může provést kdokoliv, bez potřeby odborné způsobilosti. Pokud je ale stavba začleněna do kategorie se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím, je zapotřebí zpracování dokumentace požární ochrany a začlenění je požadováno jako její součást. Dokumentaci požární ochrany je povinen zpracovat technik požární ochrany nebo odborně způsobilá osoba. Podrobnosti, včetně citací zákona, viz v části 3.2.

Zákonný požadavek na způsobilost osoby začleňující kategorii požárního nebezpečí je tedy poměrně nejasný. Dá se předpokládat, že společnost, která se věnuje realizaci staveb v postavení generálního dodavatele, bude provádět výstavbu množství objektů, které spadnou do náročnější kategorie požární ochrany, a tudíž bude v mnoha případech potřeba zpracování dokumentace PO. Z toho vyplývá, že zaměstnavatel bude potřebovat zaměstnávat odborně způsobilého požárního technika (podrobnosti viz v části 3.2.). Je pak vhodné, i na straně bezpečnosti, aby to byl on, kdo následně začlení činnosti na stavbě do příslušné kategorie požárního nebezpečí ve spolupráci se stavbyvedoucím, neboť je to on, kdo má o pracovišti a na něm probíhajících činnostech největší přehled.

3.2. Dokumentace požární ochrany

Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb. v § 15 Dokumentace požární ochrany uvádí (a odkazuje na paragrafy uvedené dříve – viz 3.1.):

(I) Právníkové osoby a podnikající fyzické osoby provozující činnosti uvedené v § 4 odst. 2 a 3 jsou povinny zpracovávat předepsanou dokumentaci požární ochrany, plnit podmínky požární bezpečnosti v ní stanovené a udržovat ji v souladu se skutečným stavem. (Česká národní rada, 1985)

Jak bylo již uvedeno, s ohledem na začlenění kategorie požárního nebezpečí dle činností prováděných na daném pracovišti, je potřeba zpracovat dokumentaci požární ochrany a během práce plnit její pokyny. Dokumentaci požární ochrany zpracovává odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany, jak uvádí vyhláška o požární prevenci č. 246/2001 Sb., §40:

(I) Není-li zákonem nebo touto vyhláškou stanoveno jinak, zpracovává, popřípadě vede dokumentaci požární ochrany podle § 27 odst. 1 odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany. (Ministerstvo vnitra, 2001)

Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb. se patrně dříve vyjadřoval k charakteristice technika požární ochrany, nyní je v něm ale pouze nadpis „Technik požární ochrany – zrušeno“ (Česká národní rada, 1985). Dnes se obecně uvažuje, že technikem požární ochrany jsou osoby, které se věnují požární prevenci. Vyšší úroveň je odborně způsobilá osoba v oblasti požární ochrany, která má kvalifikaci a oprávnění zpracovávat v oblasti požární ochrany téměř vše. Preventista má dle zákona o požární ochraně kvalifikaci a oprávnění provádět pouze kontrolní prohlídky (včetně odstraňování závad) a provádění školení některých zaměstnanců – podrobněji viz 3.3.1.

Z toho všeho vyplývá, že oprávnění a respektive povinnost zpracovat dokumentaci požární ochrany má odborně způsobilá osoba v prevenci požární ochrany. Z pohledu stavbyvedoucího tak je potřeba předat potřebné informace o stavbě a následně si pohlídat, že dokumentaci PO příslušný zodpovědný technik vypracuje a stavbě dodá.

Byť je to náplní práce příslušné odborně způsobilé osoby, stavbyvedoucí, nebo jím pověřený technik, respektive požární preventista, by si měl zkontrolovat, zda dokumentace PO obsahuje všechny potřebné náležitosti, odpovídající dané kategorii požární ochrany.

Ačkoliv ji nevytváří, zástupce stavby, požární preventista, s dokumentací PO pracuje a musí jí tudíž rozumět.

Náležitosti dokumentace požární ochrany určuje vyhláška o požární prevenci č. 246/2001 Sb., §27:

(I) Dokumentací požární ochrany se stanovují podmínky požární bezpečnosti provozovaných činností a prokazuje se plnění některých povinností stanovených předpisy o požární ochraně. Dokumentací požární ochrany tvoří

- a) dokumentace o začlenění do kategorie činností se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím,*
- b) posouzení požárního nebezpečí,*
- c) stanovení organizace zabezpečení požární ochrany,*
- d) požární řád,*
- e) požární poplachové směrnice,*
- f) požární evakuační plán,*
- g) dokumentace zdolávání požárů,*
- h) řád ohlašovny požárů,*
- i) tematický plán a časový rozvrh školení zaměstnanců a odborné přípravy preventivních požárních hlídek a preventistů požární ochrany,*
- j) dokumentace o provedeném školení zaměstnanců a odborné přípravě preventivních požárních hlídek a preventistů požární ochrany,*
- k) požární kniha,*
- l) dokumentace o činnosti a akceschopnosti jednotky požární ochrany, popřípadě požární hlídky (Ministerstvo vnitra, 2001)*

Co všechno obsahuje dokumentace PO, se liší dle jednotlivých začlenění požárního nebezpečí. Ne všechny položky musí být součástí dokumentace pro všechny kategorie. Podrobnosti uvádí vyhláška č. 246/2001 Sb. v § 28–39. Vzhledem k tomu, že zpracování dokumentace požární ochrany není předmětem této práce, necituji doslova, jen vybírám důležité body, pro podrobnosti tedy viz paragrafy 28-29 ve vyhlášce:

Dokumentace o začlenění do kategorie činností se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím

- Jako součást dokumentace PO je zákonem vyžadováno pouze pro zvýšené a vysoké požární nebezpečí, nicméně vypracovává se vždy – viz 3.1.

- Označení druhu provozované činnosti, místa a charakteristik potřebných pro zařídění (Ministerstvo vnitra, 2001)

Posouzení požárního nebezpečí

- Součást dokumentace PO pouze pro zvýšené a vysoké požární nebezpečí, vysoké musí schválit orgán státního požárního dozoru
- Obsahuje údaje o právnické nebo fyzické osobě, která činnost provozuje
- Popis a zhodnocení rizik z hlediska možnosti vzniku a šíření požárů
- Návrh opatření pro snížení rizika vzniku a šíření požáru, návrh záchranných akcí a opatření k likvidaci požáru (Česká národní rada, 1985) (Ministerstvo vnitra, 2001)

Stanovení organizace zabezpečení požární ochrany

- Součást dokumentace PO pouze pro zvýšené a vysoké požární nebezpečí
- Přiřazuje úkoly na úseku požární ochrany k jednotlivým funkcím s uvedením požadované odborné kvalifikace
- Vymezení údržby a kontroly technických zařízení
- Určení systému preventivních požárních prohlídek
- Stanovení požadavků na cvičný požární poplach
- Zajištění požární ochrany v mimopracovní době
- Určení ohlašoven požáru (Ministerstvo vnitra, 2001)

Požární řád

- Součást dokumentace PO pouze pro zvýšené a vysoké požární nebezpečí
- Musí být vyvěšen na místě přístupném všem zaměstnancům na pracovišti
- Popis činnosti a charakteristika požárního nebezpečí
- Požárně technické charakteristiky látek ke stanovení preventivních opatření
- Nejvýše přístupné množství daných látek
- Stanovení podmínek požární bezpečnosti k zamezení vzniku výbuchu a požáru a jeho šíření
- Stanovení podmínek pro bezpečný pohyb osob a zabezpečení únikových cest
- Vymezení práv a povinností osob při zajišťování podmínek bezpečnosti
- Pokyny pro požární hlídku, včetně úseku její činnosti a jejích členů (Ministerstvo vnitra, 2001)

Požární poplachové směrnice

- Součást dokumentace PO vždy
- Musí být vyvěšen na místě přístupném všem zaměstnancům na pracovišti
 - Postup osoby, která zpozoruje požár, způsob a místo ohlášení
 - Způsob vyhlášení požárního poplachu
 - Postup osob při vyhlášení požárního poplachu – evakuace, pomoc
 - Telefonní číslo ohlašovny požáru, tísňových linek, pohotovostních a havarijních služeb dodavatelů médií (Ministerstvo vnitra, 2001)

POŽÁRNÍ POPLACHOVÉ SMĚRNICE

adresa pracoviště:

Požární poplachové směrnice vymezují povinnosti osob v případě vzniku požáru a sledují provedení rychlého a účinného zákroku v případě požáru, nehody nebo jiného stavu nouze.

Povinnost ohlásit požár:
Každý, kdo zpozoruje požár je povinen pokusit se požár uhasit všemi dostupnými prostředky. Pokud požár likvidovat nelze, okamžitě vyhlásí požární poplach

☎ **150** nebo ☎ **112**

a uvede: **1. kdo volá**
2. objekt a rozsah požáru
3. přesná adresa požáru
4. telefonní číslo odkud je voláno
5. zraněné osoby
6. případně upozornění na nejjednodušší příjezdovou trasu.

Místo k ohlášení požáru: VRÁTNICE,

Požární poplach se vyhláší voláním „HOŘÍ!“

Povinnosti po vyhlášení požárního poplachu:

Preventivní požární hlídka / odpovědná osoba za řízení požárního zásahu:
Členové preventivní požární hlídky se dostaví na místo požáru a zahájí hasební práce (pomocí ručních hasicích přístrojů nebo hydrantů). Osobou odpovědnou za řízení zásahu do příjezdu profesionální jednotky je velitel požární hlídky. Pokud požární hlídka není ustanovena, je odpovědnou osobou za řízení zásahu stavbyvedoucí, který hasebními pracemi pověří vybrané zaměstnance. Pokud bude zásah neúčinný, soustředí se veškerá činnost na evakuaci osob a materiálu.

Vedoucí provozu:
Zajistí vypnutí elektrického proudu a plynu a podle možností zajistí odstranění hořlavých komponentů, které mohou zvyšovat riziko šíření požáru a ihned zajistí podle možností odjezd všech motorových vozidel z místa ohrožení. Dále je zodpovědný za evakuaci a za to, že jsou ohrožené prostory zcela opuštěny. Toto oznamuje veliteli zásahu, se kterým na jeho žádost spolupracuje. Jednotliví vedoucí provedou kontrolu počtu svých zaměstnanců a zajistí pořádek a ostrahu vynesného materiálu.

Zaměstnanci a další osoby:
Všichni zaměstnanci a osoby zdržující se v ohrožených prostorech, zachovávají klid a rozvahu, urychleně opustí staveniště a shromáždí se v bezpečném prostoru **před staveništěm** tak, aby neztěžovali provedení zásahu.

Po příjezdu zásahové jednotky HZS:
Všichni se plně podřídí příkazům velitele zásahu, který rozhodne o tom, kdo a jakým způsobem se zúčastní dalších prací. Ostatní jsou povinni zdržovat se mimo ohrožené prostory a neztěžovat hasební práce.

Důležitá telefonní čísla:

Tísňové linky:	Hasiči Lékařská záchraná služba Policie ČR	112, 150 155 158
Pohotovostní a havarijní služby:	elektrický proud PRE voda plyn	224 915 151 840 111 112 1239

Obrázek 20: Požární poplachové směrnice (Metrostav a.s.)

Požární evakuační řád

- Součástí dokumentace PO pro objekty se složitými podmínkami pro zásah, pro vysoké požární nebezpečí a stanoví-li podmínky požární bezpečnosti i pro zvýšené požární nebezpečí
- Uloženo u hasičského záchranného sboru podniku nebo na veřejně dosažitelném místě
 - Určení osoby, která řídí evakuaci, a místa, odkud
 - Určení osob a prostředků, s jejichž pomocí se evakuace provádí
 - Určení cest a způsobů evakuace, osoby, která přepočítá evakuované osoby
 - Zajištění první pomoci zraněným osobám
 - Grafické znázornění únikových cest v jednotlivých podlažích (Ministerstvo vnitra, 2001)

Dokumentace zdolávání požárů

- Součástí dokumentace PO pro objekty se složitými podmínkami pro zásah, pro vysoké požární nebezpečí a stanoví-li podmínky požární bezpečnosti i pro zvýšené požární nebezpečí
- Vyjímatelná příloha operativního plánu uložená u jednotky hasičského záchranného sboru kraje, a u hasičského záchranného sboru podniku nebo na veřejně dosažitelném místě
 - Operativní plán nebo operativní karta – zjednodušená varianta, kdy složité podmínky pro zásah jsou jen v jednom objektu
 - Operativně taktická studie nejhorší varianty požáru, výpočet sil a prostředků jednotek požární ochrany, případně speciální hasební látky
 - Vyjímatelná část:
 - Textová část s charakteristikami požární bezpečnosti objektu, technologiemi, přístupovými komunikacemi, únikovými cestami, zdroji vody a speciálními hasebními látkami
 - Grafická část s plánem objektu, okolních objektů, zdroji vody, příjezdových komunikací a ploch pro požární techniku (Ministerstvo vnitra, 2001)

Řád ohlašovny požárů

- Součást dokumentace PO v případě zřízení ohlašovny požárů dle posouzení požárního nebezpečí – tedy pro zvýšené a vysoké požární nebezpečí
- Uložen na ohlašovně požárů
 - Povinnosti obsluhy – ověření spojení, ovládání požárně bezpečnostních zařízení
 - Seznam telefonních čísel – středisko HZS, pohotovostních služeb, vedoucích
 - Způsob oznámení vzniklého požáru HZS kraje
 - Způsob vyhlášení požárního poplachu, včetně přivolání pomoci
 - Náhradní opatření pro případ poruchy spojovacích prostředků (Ministerstvo vnitra, 2001)

Dokumentace školení zaměstnanců

- Součást dokumentace PO vždy
- Tematický plán a časový rozvrh školení, záznam o provedených školeních pro zaměstnance, vedoucí zaměstnance, požárních hlídek a preventistů požární ochrany (Ministerstvo vnitra, 2001)

Požární kniha

- Součást dokumentace PO vždy
- K záznamům všech důležitých skutečností na úseku požární ochrany (viz 3.3.2.) (Ministerstvo vnitra, 2001)

Ve shrnutí je potřeba si pohlídat, že na základě začlenění do příslušné kategorie požárního nebezpečí jsou na stavbě součástí dokumentace požární ochrany následující položky:

Bez zvýšeného požárního nebezpečí obsahuje:

- Dokumentace začlenění provozovaných činností
- Požární poplachové směrnice
- Požární kniha
- Dokumentace školení zaměstnanců

Se zvýšeným požárním nebezpečím obsahuje navíc:

- Posouzení požárního nebezpečí
- Stanovení organizace zabezpečení požární ochrany
- Požární řád

- Evakuační řád – pokud stanoví podmínky požární bezpečnosti
- Dokumentace zdolávání požárů – pokud stanoví podmínky požární bezpečnosti
- Řád ohlašovny požárů

S vysokým požárním nebezpečím obsahuje navíc:

- Posouzení požárního nebezpečí – schvaluje orgán státního požárního dozoru
- Evakuační řád
- Dokumentace zdolávání požárů

3.3. Preventivní požární prohlídky

§ 5 Povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob zákona č.133/1985 Sb. říká:

(1) Právnické osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny

...

e) pravidelně kontrolovat prostřednictvím odborně způsobilé osoby (§ 11 odst. 1), technika požární ochrany (§ 11 odst. 2) nebo preventisty požární ochrany (§ 11 odst. 6) dodržování předpisů o požární ochraně a neprodleně odstraňovat zjištěné závady, ... (Česká národní rada, 1985)

Na každém pracovišti musí být zajištěno provádění pravidelných preventivních požárních prohlídek. Předmětem kontrol pak je aktuálnost dokumentace požární ochrany, dostupnost a označení únikových cest, stav hasících prostředků, požární bezpečnost skladovaných materiálů a platnost školení zaměstnanců. Pokud bude nalezen nedostatek v některé z daných oblastí, je třeba urychleně přijmout nápravná opatření. (Ministerstvo vnitra, 2001) (Česká národní rada, 1985).

Preventivní požární prohlídky je požadováno provádět v intervalech dle vyhlášky č. 246/2001 Sb. §13 Lhůty preventivní požárních prohlídek:

(1) Preventivní požární prohlídky podle § 12 se provádějí v následujících lhůtách:

a) v objektech a zařízeních, kde jsou provozovány činnosti s vysokým požárním nebezpečím, nejméně jednou za 3 měsíce (§ 4 odst. 3 zákona),

b) v objektech a zařízeních, kde jsou provozovány činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím (§ 4 odst. 2 zákona), nejméně jednou za 6 měsíců,

c) v objektech a zařízeních, kde jsou provozovány činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí uvedené v § 12 odst. 5, nejméně jednou za rok. (Ministerstvo vnitra, 2001)

Vyhláška udává lhůty kontrol, s ohledem na kategorii požárního nebezpečí, 3, 6 nebo 12 měsíců. Vzhledem k tomu, že dispozice a skladované materiály se na staveništi každým dnem mění, je vhodné provádět kontroly v tomto prostředí v intervalu 1 měsíce, byť to nevyžaduje zákon. V důsledku nevhodného uložení materiálu mohou být zablokovány únikové cesty, nebo po přechodnou dobu mohou být na stavbě skladovány hořlavé materiály ve větším množství, než jaké odpovídá zařazenému stupni požárního nebezpečí. Po určité fázi stavby probíhají práce s otevřeným ohněm. Na všechny tyto faktory je třeba brát ohledy a kontrolovat stav co nejčastěji.

Záznamy skutečností zjištěných při kontrolní prohlídce se zapisují do požární knihy, nebo se provádí jiný prokazatelný zápis, jak ukládá §12 vyhlášky č. 246/2001 Sb.:

(6) Provedení preventivní požární prohlídky se dokládá záznamem do požární knihy, popřípadě jiným prokazatelným způsobem. Záznam o preventivní požární prohlídce musí být sepsán bezprostředně po jejím provedení. (Ministerstvo vnitra, 2001)

(7) Záznam o preventivní požární prohlídce obsahuje datum provedení, označení objektu a pracoviště, zjištěné skutečnosti, navržená opatření, stanovení způsobu a termínů jejich splnění, jméno a podpis osoby, která záznam provedla, jméno a podpis vedoucího zaměstnance kontrolovaného pracoviště nebo jiné určené osoby (§ 30) a záznam o splnění navržených opatření. (Ministerstvo vnitra, 2001)

Prohlídky na staveništi provádí technik požární ochrany, tedy jak bylo již dříve řečeno, věnuje se kontrolním prohlídkám obvykle preventista požární ochrany, zatímco odborně způsobilá osoba, která má značně větší nároky a jejich tudíž výrazně méně, obvykle připravuje dokumentace PO.

3.3.1. Preventista požární ochrany

Preventista požární ochrany je technik, pověřený na pracovišti správou prevence požární ochrany. Dokumentaci požární ochrany nezpracovává, ani na to nemá oprávnění, ale kontroluje její aktuálnost a dle jejích pokynů kontroluje dodržování preventivních podmínek a

opatření požární ochrany na pracovišti. Zákon o požární prevenci č. 133/1985 Sb., §11 udává práva a povinnosti preventisty požární ochrany:

(6) Plnění úkolů podle § 5 odst. 1 písm. d) a e) a § 16a odst. 1 písm. c) může vykonávat preventista požární ochrany. Preventista požární ochrany vykonává činnost na základě absolvování odborné přípravy (§ 16 odst. 1). (Česká národní rada, 1985)

Podrobnosti o jeho proškolení a kvalifikaci viz v 3.4. Práva a povinnosti, na které se předešlý odstavec odkazuje, jsou, dle §5:

d) označovat pracoviště a ostatní místa příslušnými bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny ve vztahu k požární ochraně, a to včetně míst, na kterých se nachází věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení,

e) pravidelně kontrolovat prostřednictvím odborně způsobilé osoby (§ 11 odst. 1), technika požární ochrany (§ 11 odst. 2) nebo preventisty požární ochrany (§ 11 odst. 6) dodržování předpisů o požární ochraně a neprodleně odstraňovat zjištěné závady,

A dle §16a:

(1) U právnických osob a podnikajících fyzických osob provozujících činnosti uvedené v § 4 odst. 2 provádí

c) proškolený vedoucí zaměstnanec nebo preventista požární ochrany školení ostatních zaměstnanců o požární ochraně.

Ve shrnutí preventista požární ochrany má na starost označovat pracoviště bezpečnostními značkami a pokyny ve vztahu k požární ochraně, provádění kontroly požární ochrany, o nich provádět příslušné zápisy a přijímat nápravná opatření. Preventista také zajišťuje školení ostatních zaměstnanců o požární ochraně.

Vzhledem k povinnosti provádění preventivních požárních prohlídek na pracovišti je tedy nutné mít na pracovišti také požárního preventistu.

Vážený pan: _____

zaměstnanec divize: 3

pracoviště: _____

V Praze, dne: 10. 03. 2022

č.j.:

Podle organizačně řídicí normy OŘN 11-303, zejména pak na základě ustanovení pracovního postupu č. 36/VTR o zajištění jednotného postupu při jmenování a činnosti preventistů požární ochrany v Metrostav a.s. a na základě dohody s Vámi ustanovuji Vás od

_____ 10. března 2022 _____

preventistou požární ochrany

s působností pro preventivní úsek: _____

Pro výkon této funkce pro Vás vyplývají následující práva a povinnosti:

1. Provádět preventivní dohled na dodržování všech předpisů o požární ochraně vztahujících se na Vám určený preventivní úsek.
2. Vést požární knihu určeného preventivního úseku a nejméně jednou za měsíc v ní provádět záznamy o provedených kontrolách dodržování předpisů o požární ochraně podle § 5 odst. 1 písm. e) zákona o požární ochraně.
3. Sledovat, zda zaměstnanci byli vedoucím pracoviště správně poučeni a zda jsou vedeni k dodržování předpisů o požární ochraně a řádně seznámeni se všemi druhy požárního nebezpečí na pracovišti.
4. Kontrolovat, zda zaměstnanci dodržují předpisy o požární ochraně.
5. Spolupracovat při zpracování požárních poplachových směrnic, požárních řádů a případně požárních evakuačních plánů a kontrolovat, zda odpovídají současnému stavu.
6. Kontrolovat, zda všechna pracoviště, kde se provozují činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím a činnosti s vysokým požárním nebezpečím jsou označena příslušnými požárními a bezpečnostními značkami.
7. Upozorňovat odpovědné vedoucí zaměstnance příslušných pracovišť na zjištěné požární závady a vyžadovat jejich odstranění. Pokud by nedošlo k dohodě o termínu odstranění závad, zvláště hrozí-li nebezpečí z prodlení, jste oprávněn stanovit tento termín sám a o situaci informovat ředitele divize, (výkonného ředitele), vedoucího preventistu požární ochrany divize, (úseku VŘ) a odborně způsobilou osobu v požární ochraně centrály.
8. Vyjadřovat se k opatřením, která se týkají zabezpečování požární ochrany ve svěřeném preventivním úseku.

Obrázek 21: Ustanovení preventisty PO (zdroj vlastní)

3.3.2. Požární kniha

Vyhláška č. 246/2001 Sb., § 37 Požární kniha říká:

(1) Požární kniha slouží k záznamům o všech důležitých skutečnostech týkajících se požární ochrany, např. o provedených preventivních požárních prohlídkách, školení zaměstnanců a osob uvedených v § 23 odst. 4 a 5, odborné přípravě preventivních požárních hlídek, preventistů požární ochrany, o vzniklých požárech, uskutečnění cvičného požárního

poplachu a kontrole dokumentace požární ochrany. Počet požárních knih a určení, pro který objekt nebo zařízení slouží, stanoví právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba (např. § 30).

(2) Požární kniha slouží také k záznamům o kontrole, údržbě nebo opravě požárně bezpečnostního zařízení. Záznam v požární knize o kontrole a údržbě požárně bezpečnostních zařízení je platným dokladem podle § 7 odst. 3, není-li touto vyhláškou nebo průvodní dokumentací výrobce stanoveno jinak.

Do požární knihy se zaznamenávají v první řadě preventivní požární prohlídky – zjištění skutečnosti ve věci aktuálnosti dokumentace požární ochrany, stavu, zřetelnosti a dostupnosti únikových cest a skladování hořlavých látek, zejména položek jako tlakové lahve nebo barely s naftou. Zaznamenává se také stav přenosných hasicích přístrojů, případně dalších hasebních systémů a opatření, a platnost školení zaměstnanců, kteří se na staveništi pohybují.

Píší se zde také záznamy o provedení cvičného požárního poplachu – ty je povinnost provádět pro zvýšené a vysoké požární nebezpečí. Zaznamenávají se provedená školení zaměstnanců na úseku požární ochrany. O vzniku požáru se vede záznam také.

Datum	Záznam o provedených kontrolách dodržování předpisů o požární ochraně, zjištěných nedostatcích a o dalších důležitých skutečnostech týkajících se požární ochrany	Navrhovaná k odstranění kdo odpovídá
1.4.2022	Dnešního dne byla provedena preventivní požární prohlídka staveniště [redacted] z hlediska zabezpečení požadavků požární ochrany. Provedenou kontrolou byly zjištěny závažné nedostatky. Školení pracovníků [redacted] platí, ochrana není, PHP do 03/2023, Přístupové cesty v požárně, hořlavé látky se uskladňují, práce s dřevěným ohněm neprobíhají. [redacted]	
29.4.22	Dnešního dne byla provedena preventivní požární prohlídka staveniště [redacted] z hlediska zabezpečení požadavků požární ochrany. Provedenou kontrolou byly zjištěny závažné nedostatky. Školení pracovníků [redacted] platí, ochrana není, PHP platí do 02/2023, přístupové cesty v požárně, hořlavé látky se uskladňují, práce s dřevěným ohněm neprobíhají. [redacted]	

Obrázek 22: Požární kniha I (zdroj vlastní)

	Navrhovaná opatření a termín k odstranění zjištěných nedostatků, kdo odpovídá za provedení	Kdy a v jakém rozsahu byly závady odstraněny	Podpis kontrolních orgánů
Hlída			
kontrol			
ni' se'			
ove'			
Hlída			
kontrol			
ni' se'			
štapist'			

Obrázek 23: Požární kniha II (zdroj vlastní)

Do požární knihy píše primárně preventista požární ochrany, případně odborně způsobilá osoba na úseku požární ochrany. Ta se ale většinou objevuje na stavbě zřídka, pokud provádí kontrolu pracoviště, uvádí záznam buď do požární knihy, nebo do knihy návštěv.

3.4. Školení zaměstnanců o požární ochraně

Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb. stanovuje požadavky na proškolení osob pohybujících se na pracovišti v tématu požární ochrany, dle §16 Školení a odborná příprava zaměstnanců o požární ochraně:

(1) Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby provozující činnosti uvedené v § 4 odst. 2 nebo 3 jsou povinny zabezpečit pravidelné školení zaměstnanců o požární ochraně a odbornou přípravu zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek, jakož i preventistů požární ochrany. (Česká národní rada, 1985)

(2) Povinnost školení zaměstnanců o požární ochraně se vztahuje na všechny fyzické osoby, které jsou v pracovním nebo jiném obdobném poměru k právnícké osobě nebo podnikající fyzické osobě. Školení se provádí zvlášť pro vedoucí zaměstnance a zvlášť pro ostatní zaměstnance. (Česká národní rada, 1985)

(3) Pro fyzické osoby, které se příležitostně zdržují na pracovištích právnických osob nebo podnikajících fyzických osob, se školení o požární ochraně zabezpečuje, jestliže tyto osoby vykonávají činnosti uvedené v § 4 odst. 2 a 3 nebo přicházejí do styku s těmito činnostmi. (Česká národní rada, 1985)

Zákon ukládá, aby na pracovišti, kde probíhají činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím, byli všichni zaměstnanci proškoleni. Školí se zvláště zaměstnanci a zvláště vedoucí zaměstnanci. O něco odbornější přípravu pak mají preventisté požární ochrany a požární hlídky. Podrobnosti o obsahu a četnosti školení pak udává vyhláška č. 246/2001 Sb., §23 Školení zaměstnanců o požární ochraně:

(1) Školení zaměstnanců o požární ochraně (dále jen "školení zaměstnanců") obsahuje seznámení

a) s organizací a zajištěním požární ochrany a se základními povinnostmi vyplývajícími z předpisů o požární ochraně,

b) s požárním nebezpečím vznikajícím při činnostech provozovaných právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou v místě výkonu práce zaměstnance,

c) s požárním řádem, s požárními poplachovými směrnicemi, popřípadě s požárním evakuačním plánem a další dokumentací obsahující stanovení podmínek požární bezpečnosti při činnostech vykonávaných na pracovišti,

d) se zvláštními požadavky na provoz a obsluhu instalovaných technických zařízení v případě požáru,

e) se zajištěním požární ochrany v době sníženého provozu a v mimopracovní době,

f) s rozmístěním a se způsobem použití věcných prostředků požární ochrany na pracovišti,

g) s funkcí, popřípadě způsobem obsluhy požárně bezpečnostních zařízení na pracovišti. (Ministerstvo vnitra, 2001)

(2) Školení zaměstnanců se provádí při nástupu do zaměstnání a při každé změně pracoviště nebo pracovního zařazení zaměstnance, pokud se tím mění i obsah skutečností uvedených v odstavci 1, s kterými má být zaměstnanec seznámen. Školení se opakuje nejméně jednou za 2 roky. (Ministerstvo vnitra, 2001)

(3) Školení vedoucích zaměstnanců o požární ochraně obsahuje skutečnosti uvedené v odstavci 1 týkající se všech jimi řízených zaměstnanců a provádí se při nástupu do funkce. Školení se opakuje nejméně jednou za 3 roky. (Ministerstvo vnitra, 2001)

(4) Školení o požární ochraně se v případě osob pověřených zabezpečováním požární ochrany v době sníženého provozu a v mimopracovní době zabezpečuje před zahájením jejich činnosti a opakuje se nejméně jednou za rok. (Ministerstvo vnitra, 2001)

V případě zvýšeného nebo vysokého požárního nebezpečí na stavbě je povinnost zřízení preventivních požárních hlídek. Odborná příprava zaměstnanců zařazených do požární hlídky probíhá jednou za rok. Teoretická část školení obsahuje seznámení s požárním nebezpečím, vyhlášení požárního poplachu, přivolání jednotky požární ochrany a poskytnutí první pomoci během požárů. Praktická část pak obsahuje způsob a podmínky hašení požárů a evakuace osob. (Ministerstvo vnitra, 2001)

Hlavní účel požární hlídky je, zajistit rychlou pomoc a reakci při zvládnání požáru do doby, než dorazí jednotky hasičského záchranného sboru.

(1) Odborná příprava preventistů požární ochrany se provádí před zahájením jejich činnosti a opakuje se nejméně jednou za rok. (Ministerstvo vnitra, 2001)

(2) Odborná příprava preventistů požární ochrany obsahuje seznámení se skutečnostmi uvedenými v § 23 odst. 1 na všech místech a pracovištích, kde vykonávají preventivní požární prohlídky, rozšířené o seznámení se způsobem a lhůtami jejich provádění a způsobem vedení požární knihy nebo jiného prokazatelného vedení záznamů o provedených preventivních požárních prohlídkách (§ 12 odst. 6). (Ministerstvo vnitra, 2001)

Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb. ještě uvádí oprávnění jednotlivých aktérů k provádění školení dalších zaměstnanců dle § 16a:

(1) U právnických osob a podnikajících fyzických osob provozujících činnosti uvedené v § 4 odst. 2 provádí

a) odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany školení vedoucích zaměstnanců o požární ochraně,

b) odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany odbornou přípravu preventistů požární ochrany a zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek,

c) proškolený vedoucí zaměstnanec nebo preventista požární ochrany školení ostatních zaměstnanců o požární ochraně. (Česká národní rada, 1985)

(2) U právnických osob a podnikajících fyzických osob provozujících činnosti uvedené v § 4 odst. 3 provádí

a) odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany školení vedoucích zaměstnanců o požární ochraně,

b) odborně způsobilá osoba odbornou přípravu preventistů požární ochrany a zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek,

c) technik požární ochrany nebo proškolený vedoucí zaměstnanec školení ostatních zaměstnanců o požární ochraně. (Česká národní rada, 1985)

Ve shrnutí, školení z požární ochrany absolvují zaměstnanci:

Vedoucí zaměstnanci

- 1x za 3 roky
- Proškoluje odborně způsobilá osoba

Ostatní zaměstnanci

- 1x za 2 roky
- Proškoluje odborně způsobilá osoba, může proškolovat i vedoucí zaměstnanec nebo preventista požární ochrany

Preventista požární ochrany

- 1x za rok
- Proškoluje odborně způsobilá osoba
- Školení je rozšířeno o odbornou přípravu v oblasti prevence

Preventivní požární hlídka

- 1x za rok
- Proškoluje odborně způsobilá osoba
- Školení je rozšířeno o odbornou přípravu v oblasti prevence

Osoba zajišťující požární ochranu v nepracovní době

- 1x za rok
- Proškoluje odborně způsobilá osoba, může proškolovat i vedoucí zaměstnanec nebo preventista požární ochrany

3.5. Svařování

Speciální kapitolou po stránce požární bezpečnosti, je svařování. Protože se jedná o práci s otevřeným ohněm a je tudíž podstatně větší požární nebezpečí z této činnosti. Svařování se věnuje samostatná vyhláška, stanovující bezpečnostní podmínky při svařování – č. 87/2000 Sb. Ta stanovuje především bezpečnost jednání během svařování, po stránce dokladové píše §3, Podmínky pro zahájení svařování:

(4) Před zahájením svařování se

c) stanoví požadavky na účastníky svařování vyžadujících zvláštní požárně bezpečnostní opatření a na osoby provádějící požární dohled, včetně intervalů pro výkon tohoto dohledu při přerušení a po skončení svařování, pokud není požární dohled nepřetržitý (§ 4 odst. 1 a 2, příloha č. 1), (Ministerstvo vnitra, 2000)

Na tento pokyn navazuje příloha č. 1 této vyhlášky, která udává přesné pokyny, na jaké všechny věci je třeba myslet před zahájením svařování a které je třeba přesně určit a nadefinovat.

Příloha č. 1 - Rozsah zvláštních požárně bezpečnostních opatření

- a) přesné označení místa, kde se svařování provádí,*
- b) přesné stanovení pracovního úkolu,*
- c) určení technologie, která se použije,*
- d) jmenovité určení svářečů s uvedením dokladu o odborné způsobilosti,*
- e) datum a čas zahájení svařování,*
- f) datum a čas ukončení svařování,*
- g) podrobná specifikace potřebných požárně bezpečnostních opatření, kontrola jejich plnění, způsob prokazování plnění opatření včetně měření koncentrace hořlavých látek, prokázání jejich splnění, uvedení jmen odpovědných osob a jmen osob určených k jejich provedení,*
- h) určení formy požárního dohledu, počet osob, vymezení povinností, způsob seznámení s povinnostmi, uvedení jmen osob určených k výkonu požárního dohledu v průběhu svařování, při přerušení práce i po skončení svařování a jeho dokladování,*
- i) potvrzení toho, že účastníci svařování byli před jeho započítím seznámeni s požárně bezpečnostními opatřeními a osoby provádějící požární dohled s vymezenými povinnostmi; doklad obsahuje jména osob a jejich podpisy stvrzující seznámení,*

j) určení druhu a počtu hasebních prostředků,

k) uvedení jiných možností hašení v místě (např. existence stabilního hasičho zařízení, zařízení pro technologické hašení, přítomnost jednotky požární ochrany s příslušným technickým vybavením),

l) jméno osoby, které se ohlásí skončení svařování,

m) místo a podmínky k ukládání svařovací soupravy po dobu přerušování svařování a při předávání svářečského pracoviště,

n) jméno, funkce, podpis osoby, která příkaz vydala, a datum, kdy byl vydán,

o) osoba, které byla uložena nějaká činnost, potvrdí splnění úkonu podpisem a uvede vždy čas a datum; předávání nebo ohlašování činnosti (např. požární dohled, ohlášení skončení svařování) potvrdí podpisem předávající a přebírající, případně osoba ohlašující a osoba, které je činnost ohlášena. U záznamů se uvede čas a datum.

(Ministerstvo vnitra, 2000)

S tímto seznamem pokynů je tedy nutné se písemně vypořádat před zahájením svařování. K tomu se vydává dokument příkaz ke svařování, který všechny tyto body řeší. Důležité je, že tento dokument nevydává vedení stavby, ale vedoucí zaměstnanci dodavatele, který svařování zajišťuje. Ze strany stavbyvedoucího je nutné pouze kontrolovat správnost tohoto příkazu a zda byl vůbec vydán.

PŘÍKAZ

ke svařování v prostorách s nebezpečím požáru a v prostorách s nebezpečím výbuchu s následným požárem na přechodných svářečských pracovištích na povrchových stavbách a pracovištích

Tento příkaz se vydává na základě ustanovení vyhlášky č. 87/2000 Sb. a organizačně řídicí normy OŘN 11-303, zejména pak na základě ustanovení pracovního postupu č. 36/VTŘ o zajištění požární bezpečnosti při svařování v prostorách s nebezpečím požáru a v prostorách s nebezpečím výbuchu s následným požárem na přechodných svářečských pracovištích na povrchových stavbách a pracovištích Metrostav a.s.

Divize: _____, stavba: _____

Název pracoviště (přesné vymezení místa): _____

Přesné stanovení pracovního úkolu: _____

Určení technologie, která se pro svařování použije: _____

Svařování budou provádět zaměstnanci:

Jméno, příjmení	Doklad odborné způsobilosti

(Svařování mohou provádět pouze zaměstnanci, kteří mají platný svářečský průkaz, případně jiný doklad o odborné způsobilosti.)

Zahájení svařování datum: _____ čas: _____ hod.

Ukončení svařování datum: _____ čas: _____ hod.

Obrázek 24: Příkaz ke svařování (Metrostav a.s.)

4. Strojní zařízení

Staveniště bývá obvykle vybaveno množstvím strojních zařízení. Jedná se o rypadla, nakladače, jeřáby, plošiny, ale také různé elektrické nářadí, prodlužovací kabely a staveništní buňky. Všechny tyto předměty musí být revidovány a udržovány ve funkčním a dobrém stavu, aby nedošlo k zranění osob v důsledku poruchy.

Zákon č. 309/2006 Sb., § 4 Požadavky na výrobní a pracovní prostředky a zařízení, uvádí:

(1) Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, při které budou používány. Stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí musí být

a) vybaveny ochrannými zařízeními, která chrání život a zdraví zaměstnanců,

b) vybaveny nebo upraveny tak, aby odpovídaly ergonomickým požadavkům a aby zaměstnanci nebyli vystaveni nepříznivým faktorům pracovních podmínek,

c) pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány. (Parlament ČR, 2006)

§ 3 stejného zákona ještě píše:

(2) Zhotovitel je povinen dodržovat další požadavky kladené na bezpečnost a ochranu zdraví při práci při přípravě projektu a realizaci stavby, jimiž jsou

f) provádění kontroly před prvním použitím, během používání, při údržbě a pravidelném provádění kontrol strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí během používání s cílem odstranit nedostatky, které by mohly nepříznivě ovlivnit bezpečnost a ochranu zdraví,

g) splnění požadavků na způsobilost fyzických osob konajících práce na staveništi, (Parlament ČR, 2006)

Veškerá strojní zařízení jsou tak ve správě příslušného zhotovitele, nikoliv generálního. Tento zhotovitel je povinen zajišťovat příslušné kontroly a revize. Každý zaměstnanec pracující se zařízením, vyžadujícím zvláštní způsobilost, musí mít doklad o oprávnění k vykonávání této činnosti. Jsou to ale položky, které u sebe neuchovává vedení stavby, ale každý jednotlivý pracovník, nebo vedoucí dodavatelské firmy jako správce strojního zařízení.

Povinností stavbyvedoucího je pouze mít kontrolu nad skutečností, zda jsou všechny tyto doklady na straně dodavatele v pořádku. To se kontroluje v rámci kontrol BOZP a zjištěné skutečnosti se zapisují ve stavebním deníku nebo deníku kontrol BOZP. Dodavatel má povinnost udržovat strojní zařízení, včetně kabelů a staveništních kontejnerů (tzv. buněk) v pořádku a nepřipouštět k práci nikoho bez příslušné způsobilosti. V návaznosti na vyzvání stavbyvedoucího, popřípadě koordinátora bezpečnosti, má povinnost mu předložit tyto dokumenty ke kontrole. Pokud stavbyvedoucí nalezne závadu či propadlou revizi, má povinnost práce s příslušným zařízením zastavit a požadovat od dodavatele nejprve nápravu.

Generální dodavatel má ale obvykle zodpovědnost za staveništní rozvody elektro, případně za vlastní staveništní kontejnery. Je pak nutné udržovat pravidelné revize elektro rozvodů a mít dokumentaci vlastních zařízení u sebe na stavbě.

Podrobněji se k práci s technickým zařízením vyjadřuje ještě nařízení vlády č. 378/2001 Sb. o bližších požadavcích na práci se stroji, technickými zařízenými, přístroji a nářadím. § 4 uvádí:

(1) Kontrola bezpečnosti provozu zařízení před uvedením do provozu je prováděna podle průvodní dokumentace výrobce. Není-li výrobce znám nebo není-li průvodní dokumentace k dispozici, stanoví rozsah kontroly zařízení zaměstnavatel místním provozním bezpečnostním předpisem. (Parlament ČR, 2001)

(2) Zařízení musí být vybaveno provozní dokumentací. Následná kontrola musí být prováděna nejméně jednou za 12 měsíců v rozsahu stanoveném místním provozním bezpečnostním předpisem, nestanoví-li zvláštní právní předpis, popřípadě průvodní dokumentace nebo normové hodnoty rozsah a četnost následných kontrol jinak. (Parlament ČR, 2001)

(3) Provozní dokumentace musí být uchovávána po celou dobu provozu zařízení. (Parlament ČR, 2001)

Nařízení stanovuje revizi minimálně jedenkrát za 12 měsíců a uchování provozní dokumentace. Obvyklou praxí je, že (nepříklad v případě plošin) se dokumentace uchovává přímo uvnitř příslušného zařízení a provádí se v ní záznam o seznámení každé osoby, která jej obsluhuje. Daná osoba musí mít samozřejmě také příslušnou způsobilost.

Nařízení vlády č. 378/2001 Sb. dále v přílohách stanovuje přesné požadavky pro bezpečný provoz a používání strojních prostředků zejména pro účely zdvihání břemen a zaměstnanců, zvihání a přemístování zavěšených břemen, pojezdu a přepravy nákladů. Tyto přílohy neukládají povinnost vypracování nějakého specifického dokumentu, ale udávají obsáhlý seznam pokynů, jak při obsluze daného zařízení jednat. (Parlament ČR, 2001)

Z nařízení č. 378/2001 Sb. a ze zákona č. 309/2006 Sb., tedy nepřímo vyplývá, že pokud v rámci prováděných prací bude použito mechanizace plnicí jednu z výše vyjmenovaných funkcí, je nutné zpracovat technologický postup, který bude zmíněné pokyny v přílohách nařízení č. 378/2001 Sb. obsahovat a řídit se jimi. A stejně jako ve výše uvedených příkladech, i zde musí být spracována analýza rizik. Všichni pracovníci zúčastnění v daném stavebním procesu musí být s tímto postupem a riziky seznámeni.

5. Koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Koordinátor bezpečnosti má obrovskou a důležitou roli na staveništi, právě zejména v souvislosti zajišťování ochrany zdraví při práci. V případě působení více zhotovitelů na jednom staveništi, je zadavatel povinen určit a zajistit koordinátora bezpečnosti. Jedná se o pozici, která má své vlastní povinnosti na úseku BOZP a která není stavbyvedoucímu nadřízená, nicméně se kterou je stavbyvedoucí povinen spolupracovat.

Aby mohl být člověk koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, musí splňovat jisté vzdělání a dobu praxe, a především absolvovat periodickou odbornou zkoušku. To z něj dělá zpravidla většího odborníka na bezpečnost, než je stavbyvedoucí a ten by se tak měl řídit koordinátorovými pokyny v této oblasti.

Vzhledem k charakteru této práce se věnují koordinátorovi spíše okrajově, popisují položky a dokumenty, které jsou důležité ve vztahu k vedení stavby.

Stavební zákon č. 183/2006 Sb., § 153 říká:

(2) Stavbyvedoucí je dále povinen působit k odstranění závad při provádění stavby a neprodleně oznámit stavebnímu úřadu závady, které se nepodařilo odstranit při vedení stavby, vytvářet podmínky pro kontrolní prohlídku stavby, spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka nebo autorský dozor projektanta, pokud jsou zřízeny, a s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi. (Parlament ČR, 2006)

Jak zákon říká, stavbyvedoucí je povinen spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka a koordinátorem bezpečnosti. Vliv na zajišťování bezpečnosti práce mají oba, oba mají povinnost upozorňovat na nedostatky na úseku BOZP a požadovat jejich odstranění. Koordinátor dále zajišťuje koordinaci prací s cílem dosažení bezpečnosti práce na staveništi. Jeho práva, povinnosti a předpoklady jeho pozice blíže specifikuje zákon 309/2006 Sb.

§14 v úvodu říká:

(1) Budou-li na staveništi působit zaměstnanci více než jednoho zhotovitele, je zadavatel stavby povinen písemně určit jednoho nebo více koordinátorů s přihlédnutím k druhu a velikosti stavby a její náročnosti na koordinaci opatření k zajištění bezpečné a zdraví

neohrožující práce na staveništi. Koordinátor podle věty první musí být určen při přípravě stavby od zahájení prací na zpracování projektové dokumentace pro stavební řízení do jejího předání zadavateli stavby a při realizaci stavby od převzetí staveniště prvním zhotovitelem do převzetí dokončené stavby zadavatelem stavby. Činnosti koordinátora při přípravě stavby a při její realizaci mohou být vykonávány toutéž osobou. (Parlament ČR, 2006)

(2) Koordinátorem je fyzická nebo právnická osoba určená zadavatelem stavby k provádění stanovených činností při přípravě stavby, popřípadě při realizaci stavby na staveništi. Koordinátorem může být určena fyzická osoba, která splňuje stanovené předpoklady odborné způsobilosti (§ 10). Právnická osoba může vykonávat činnost koordinátora, zabezpečí-li její výkon odborně způsobilou fyzickou osobou. Koordinátorem nemůže být zhotovitel, jeho zaměstnanec, ani fyzická osoba, která odborně vede realizaci stavby. (Parlament ČR, 2006)

Úkolem koordinátora bezpečnosti je na všech větších stavbách odesílat oznámení o zahájení prací oblastnímu inspektorátu práce, a to 8 dní před předáním staveniště dodavateli. V případě kterých staveb je nutnost toto oznámení učinit, určuje §15 zákona č. 309/2006 Sb.:

(1) V případech, kdy při realizaci stavby

a) celková předpokládaná doba trvání prací a činností je delší než 30 pracovních dnů, ve kterých budou vykonávány práce a činnosti a bude na nich pracovat současně více než 20 fyzických osob po dobu delší než 1 pracovní den, nebo

b) celkový plánovaný objem prací a činností během realizace díla přesáhne 500 pracovních dnů v přepočtu na jednu fyzickou osobu,

je zadavatel stavby povinen doručit oznámení o zahájení prací, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis, oblastnímu inspektorátu práce příslušnému podle místa staveniště nejpozději do 8 dnů před předáním staveniště zhotoviteli; oznámení může být doručeno v listinné nebo elektronické podobě. Dojde-li k podstatným změnám údajů obsažených v oznámení, je zadavatel stavby povinen provést bez zbytečného odkladu jeho aktualizaci. Stejnopis oznámení o zahájení prací musí být vyvěšen na viditelném místě u vstupu na staveniště po celou dobu provádění stavby až do ukončení prací a předání stavby stavebníkovi k užívání. Rozsáhlé stavby mohou být označeny jiným vhodným způsobem, například tabulí s uvedením potřebných údajů. Uvedené údaje mohou být součástí štítku nebo tabule umístované na staveništi nebo stavbě. (Parlament ČR, 2006)

Oznámení se odesílá u staveb s činností delší než 30 pracovních dnů a kde bude pracovat současně více než 20 fyzických osob déle než 1 pracovní den nebo kde celkový plánovaný objem prací přesáhne 500 pracovních dní v přepočtu na 1 fyzickou osobu. Tudíž se tato povinnost týká drtivé většiny staveb.

Pro stavbyvedoucího je pak důležité, že oznámení na oblastní inspektorát práce musí být viditelně vyvěšeno u vstupu na staveniště.

MINISTERSTVO OBRANY ČR
AGENTURA HOSPODAŘENÍ S NEMOVITÝM MAJETKEM
Hradební 772/12, P. O. BOX 45, Praha 1 PŠC 110 05; IČ: 601 62 694

V Praze 23.2.2022
Výšek jediny
Počet listů: 1.

Oblastní inspektorát práce pro Středočeský se sídlem v Praze
Ve Smečkách 29
110 00 Praha 1

Věc: Oznámení, dle § 16 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., a NV č. 591/2006 Sb.,
příloha č. 4 o zahájení prací na stavbě – [redacted]

1. Datum odeslání oznámení: 23.2.2022
2. Zadavatel stavby:
 - a. Název: Česká republika - Ministerstvo obrany,
Agentura hospodaření s nemovitým majetkem (dále AHNM)
 - b. Identifikační číslo: 601 62 694;
 - c. Sídlo: Hradební 772/12, 110 05 Praha 1
3. Adresa staveniště: [redacted]
4. Stavba:
 - Druh: Rekonstrukce
 - Stručný popis:
 - stanice vojenské hasičské jednotky
5. Zhotovitel stavby:
 - Název: [redacted]
 - Identifikační číslo: [redacted]
 - Sídlo: [redacted]
 - Fyzická osoba zabezpečující odborné vedení provádění stavby: [redacted]
6. Koordinátor při realizaci stavby:
 - [redacted]
zaměstnanec zadavatele stavby
7. Staveniště bude předáno zhotoviteli dne: 25.2.2022
Plánovaný ukončení prací dne: 31.5.2023
8. Odhadovaný maximální počet fyzických osob na staveništi: 15
9. Plánovaný počet zhotovitelů na staveništi: 1
10. Zadavatel stavby
zastupení pro oblast: [redacted]

Kontaktní údaje: [redacted]

Obrázek 25: Oznámení o zahájení prací OIP (zdroj vlastní)

Jak již bylo řečeno v podkapitole 1.2., zhotovitel má povinnost předávat koordinátorovi bezpečnosti 8 dní před zahájením prací na staveništi technologický postup a analýzu rizik, včetně přijatých opatření – tak ukládá §16 zákona č. 309/2006 Sb.:

Zhotovitel je povinen

a) nejpozději do 8 dnů před zahájením prací na staveništi písemně informovat určeného koordinátora o pracovních a technologických postupech, které pro realizaci stavby zvolil, o řešení rizik vznikajících při těchto postupech, včetně opatření přijatých k jejich odstranění, (Parlament ČR, 2006)

Při předání staveniště generálnímu dodavateli stavby obvykle nejsou ještě vybráni ani zdaleka všichni subdodavatelé a nelze tak s jistotou určit všechny technologické postupy ani rizika z nich plynoucí. Odborně způsobilá osoba na pozici bezpečnostní technika na straně generálního dodavatele by tak měla připravit analýzu rizik všech činností, o nichž se předpokládá, že se při stavbě objeví, a koordinátorovi bezpečnosti by je měla následně předat. Po výběru jednotlivých subdodavatelů by měly být technologické postupy průběžně aktualizovány a koordinátorovi doplňovány.

5.1. Plán BOZP

Koordinátor bezpečnosti má povinnost zpracovat plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to podle pokynů v §15 zákona č. 309/2006 Sb., tedy pro všechny, na které se vztahuje povinnost ohlášení na oblastní inspektorát práce podle odstavce (1) (viz výše) a dále všude, kde mohou být fyzické osoby vystaveny zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví:

(2) Budou-li na staveništi vykonávány práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, které jsou stanoveny prováděcím právním předpisem, stejně jako v případech podle odstavce 1, zadavatel stavby zajistí, aby byl při přípravě stavby zpracován plán podle druhu a velikosti plně vyhovující potřebám zajištění bezpečné a zdraví neohrožující práce, a aby byl při realizaci stavby aktualizován. Plán zpracovává koordinátor. V plánu musí být uvedeny základní informace o stavbě a staveništi, postupy navrhované pro jednotlivé práce a pracovní činnosti zahrnující konkrétní požadavky pro jejich bezpečné provádění, jejich předpokládané časové trvání a posloupnost nebo souběh; musí být přizpůsobován skutečnému stavu a podstatným změnám stavby během její realizace. Vláda stanoví nařízením bližší požadavky na obsah a rozsah plánu. (Parlament ČR, 2006)

Podle §18 zákona č. 309/2006 Sb. má koordinátor BOZP povinnost vytvořit plán BOZP již během přípravy stavby, v dostatečném předstihu před výběrem zhotovitelů, a zhotoviteli ho pak bez zbytečného odkladu předat.

(1) Koordinátor je při přípravě stavby povinen

a) v dostatečném časovém předstihu před výběrem zhotovitelů předat zadavateli stavby plán obsahující kromě náležitostí uvedených v § 15 odst. 2 také přehled právních předpisů vztahujících se ke stavbě, informace o rizicích, které se mohou při realizaci stavby vyskytnout se zřetelem na práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, a další podklady nutné pro zajištění bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí a podmínek výkonu práce, na které je třeba vzít zřetel s ohledem na charakter stavby a její realizaci,

b) bez zbytečného odkladu předat projektantovi, zhotoviteli, pokud byl již určen, popřípadě jiné osobě veškeré další informace o bezpečnostních a zdravotních rizicích, které jsou mu známy a které se dotýkají jejich činnosti, (Parlament ČR, 2006)

Stavbyvedoucí jako zhotovitel, všichni subdodavatelé i zadavatel stavebních prací mají povinnost poskytovat součinnost koordinátorovi při jeho práci, případně zavázat ostatní subdodavatele k součinnosti a poskytnout všechny podklady potřebné k zhotovení plánu BOZP. Všichni mají následně povinnost se pokyny v plánu řídit. Tyto pokyny ukládá zákon č. 309/2006 Sb. v §14 a 16.

§14: (4) Zadavatel stavby je povinen předat koordinátorovi veškeré podklady a informace pro jeho činnost, zejména pro zpracování plánu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi (dále jen „plán“), včetně informace o fyzických osobách, které se mohou s jeho vědomím zdržovat na staveništi, poskytovat mu potřebnou součinnost a zavázat všechny zhotovitele, popřípadě jiné osoby k součinnosti s koordinátorem po celou dobu přípravy a realizace stavby. (Parlament ČR, 2006)

§16: Zhotovitel je povinen

b) poskytovat koordinátorovi součinnost potřebnou pro plnění jeho úkolů po celou dobu svého zapojení do přípravy a realizace stavby, zejména mu včas předávat informace a podklady potřebné pro zhotovení plánu a jeho změny, brát v úvahu podněty a pokyny koordinátora, zúčastňovat se zpracování plánu, tento plán dodržovat, zúčastňovat se kontrolních dnů a postupovat podle dohodnutých opatření, a to v rozsahu, způsobem a ve lhůtách uvedených v plánu. (Parlament ČR, 2006)

Plán BOZP je následně nutné udržovat aktuální i v průběhu realizace stavby, uzpůsobit jeho podobu předpokládanou při přípravě stavby skutečnému stavu v jejím průběhu. O

úpravách musí být dodavatelé informováni, všichni odsouhlasení a seznámení s plánem podepisují. Vyjadřuje se k tomu §8 nařízení vlády č. 591/2006 Sb.:

(I) Koordinátor během realizace stavby

h) v součinnosti se všemi zhotoviteli na dané stavbě aktualizuje a přizpůsobuje plán zpracovaný při přípravě stavby skutečnému průběhu prací při realizaci stavby na staveništi a nechá plán odsouhlasit a podepsat všemi zhotoviteli, pokud nebyli v době zpracování plánu známi. (Parlament ČR, 2006)

Samotný rozsah plánu BOZP určuje příloha č.6 k nařízení vlády o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích č. 591/2006 Sb., uvádím nejdůležitější body, podrobnosti viz nařízení.

Plán obsahuje:

- Identifikační údaje o stavbě – název, místo, charakter a účel užívání stavby
- Odůvodnění pro zpracování plánu (dle §15 zákona č. 309/2006 Sb.) s uvedením příslušných předpisů a soupisem dokumentů, které slouží jako podklad pro zpracování plánu BOZP
- Údaje o zpracovateli projektové dokumentace
- Situační výkres stavby
- Zajištění oplocení, ohrazení stavby, vstupů a vjezdů na staveniště, prostory pro skladování
- Zajištění osvětlení staveniště
- Stanovení ochranných pásem
- Řešení opatření při nebezpečí požáru nebo výbuchu
- Posouzení vnějších vlivů na stavbu, zejména otřesy od dopravy, povodně, sesuvy půdy a specifikace opatření v případě krizové situace
- Postupy prací jednotlivých činností, které budou na stavbě probíhat, včetně opatření pro snížení nebezpečí vznikajících v průběhu pracovních procesů (Parlament ČR, 2006)

5.2. Kontroly BOZP

Další povinností koordinátora bezpečnosti je provádět kontrolní prohlídky během realizace stavby a prověřovat plnění plánu BOZP a dalších pravidel bezpečnosti. Podle §8 nařízení vlády č. 591/2006 Sb.:

(2) Koordinátor během realizace stavby

a) navrhuje termíny kontrolních dnů k dodržování plánu za účasti zhotovitelů nebo osob jimi pověřených a organizuje jejich konání,

b) sleduje, zda zhotovitelé dodržují plán a projednává s nimi přijetí opatření a termíny k nápravě zjištěných nedostatků,

c) provádí zápisy o zjištěných nedostatcích v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci na staveništi, na něž prokazatelně upozornil zhotovitele, a dále zapisuje údaje o tom, zda a jakým způsobem byly tyto nedostatky odstraněny (Parlament ČR, 2006)

§18 zákona č. 309/2006 Sb. dále píše:

(2) Koordinátor je při realizaci stavby povinen

a) bez zbytečného odkladu

1. informovat všechny dotčené zhotovitele o bezpečnostních a zdravotních rizicích, která vznikla na staveništi během postupu prací,

2. upozornit zhotovitele na nedostatky v uplatňování požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví při práci zjištěné na pracovišti převzatém zhotovitelem, nebo na nedodržení plánu, a vyžadovat zjednání nápravy; k tomu je oprávněn navrhnout přiměřená opatření,

3. oznámit zadavateli stavby případy podle bodu 2, nebyla-li zhotovitelem neprodleně přijata přiměřená opatření ke zjednání nápravy; na základě tohoto oznámení je zadavatel stavby povinen přijmout opatření k odstranění nedostatků vytýkaných koordinátorem,

4. postupovat při výkonu své činnosti v součinnosti s dalšími odborně způsobilými fyzickými osobami vykonávajícími svoji působnost podle zvláštních právních předpisů, (Parlament ČR, 2006)

Koordinátor provádí kontrolní prohlídky na staveništi a kontroluje dodržování pravidel bezpečnosti plynoucích z plánu BOZP. Při zjištění nedostatků, generální dodavatel, stejně

jako všichni subdodavatelé, jsou povinni se následně řídit pokyny koordinátora bezpečnosti a dle jeho požadavků nedostatky odstranit.

Koordinátor také navrhuje a organizuje kontrolní dny pro aktualizace a kontrolu dodržování plánu bezpečnosti za účasti všech zhotovitelů – to s kontrolními prohlídkami úzce souvisí, kontrolní den probíhá obvykle v návaznosti na provedené kontroly. Při změnách a vývoji rizik a nebezpečí na staveništi má koordinátor povinnost o nich všechny dodavatele bez odkladu informovat.

O provedených kontrolách na staveništi sepisuje koordinátor bezpečnosti záznam. Záznam o kontrole se může zapisovat do stavebního deníku – viz 2.2.1. Další variantou je samostatný dokument se zápisem.

Obzvláště, pokud jde o druhou variantu, je vhodné a obvyklé doplňovat zápis fotografií závady, její popis, pokyny k napravení a termín pro odstranění. Stavbyvedoucí má následně povinnost závadu odstranit. Po odstranění provádí zápis o odstranění, případně také doplněný o fotografií. Je v zájmu stavbyvedoucího se vyhnout zápisu o opakované nebo přetrvávající závadě. Taková situace by znamenala, že problém se na stavbě objevuje opakovaně a dlouhodobě, koordinátor nabádá stavbyvedoucího k jeho odstranění, a ten očividně v tomto směru nekoná, a tudíž chybuje.

Evidenční číslo	08	Status závady	☒ Nové zjištění	☐ Odstraněno	☐ Částečně odstraněno	☐ Závada přetrvává
Pracoviště / popis	Pracovní lešení – poškozené					
Popis zjištění a stanovení bezpečnostních opatření	Při provedené kontrole BOZP bylo nalezeno, poškozené pracovní lešení. Používání poškozeného pracovního lešení je v rozporu se zákonem č. 362/2005 Sb. a k tomu související předpisy.					
Za odstranění odpovídá organizace – pracovník	[REDAKCE]				Termín odstranění	---
Datum	Poznámka / další ujednání				Status poznámky	
	KOO BOZP požaduje nahrazení poškozených pracovních lešení.					
FOTODOKUMENTACE						
						

Obrázek 26: Zápis koordinátora (zdroj vlastní)

Evidenční číslo	007	Status závady	☐ Nové zjištění	☒ Odstraněno	☐ Částečně odstraněno	☐ Závada přetrvává
Pracoviště / popis	Konsumace alkoholických nápojů					
Popis zjištění a stanovení bezpečnostních opatření	Při provedené kontrole BOZP bylo nalezeno, několik prázdných lahví od alkoholického nápoje – pivo. A to je v rozporu se zákonem č. 262/2006 Sb. a k tomu související předpisy.					
Za odstranění odpovídá organizace – pracovník	[REDAKCE]				Termín odstranění	28.07.2021
Datum	Poznámka / další ujednání				Status poznámky	
	KOO BOZP požaduje namátkovou kontrolu na alkohol vedoucím pracovníkem a to 2-3 týdně.					
FOTODOKUMENTACE						
						

Obrázek 27: Zápis koordinátora - závada odstraněna (zdroj vlastní)

6. Úrazy a první pomoc

Celá práce se zabývá tématem prevence, a nejlépe eliminace, bezpečnostních rizik. Na scénář, kdy se to zcela nepodaří, je ale potřeba myslet také. Pro takovou situaci nám zákoník práce č. 262/2006 Sb. § 103 říká:

(1) Zaměstnavatel je povinen

...

j) zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci

...(Parlament ČR, 2006)

A §102 říká:

(6) Zaměstnavatel je povinen přijmout opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiná vážná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště a odchodu do bezpečí; při poskytování první pomoci spolupracuje s poskytovatelem pracovnílékařských služeb. Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména poskytovatele zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru České republiky a Policie České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen zajistit ve spolupráci s poskytovatelem pracovnílékařských služeb jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti. (Parlament ČR, 2006)

A zákon č. 309/2006 Sb. §2 ještě doplňuje:

(1) Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci odpovídaly bezpečnostním a hygienickým požadavkům na pracovní prostředí a pracoviště, aby

...

f) pracoviště byla vybavena v rozsahu dohodnutém s příslušným poskytovatelem pracovnílékařských služeb prostředky pro poskytnutí první pomoci a vybavena prostředky pro přivolání poskytovatele zdravotnické záchranné služby.

...(Parlament ČR, 2006)

Každý zaměstnavatel má povinnost mít pracoviště vybavené prostředky pro poskytnutí první pomoci, tedy lékárničky. A každý zaměstnavatel je povinen zajistit poskytnutí první pomoci a případně přivolání záchranářů.

Na stavbě se tak povinně musí nacházet lékárnička pro poskytnutí první pomoci a musí se zde nacházet pracovník proškolený v poskytnutí první pomoci, a tedy ustanovený jako zdravotník stavby.

**USTANOVENÍ PROŠKOLENÉ OSOBY K POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI
A K ZAJIŠTĚNÍ PROVOZU LÉKÁRNIČEK NA PRACOVIŠTI**

Vedoucí THZ: _____
jméno a příjmení vedoucího (ustanovující osoby)

ustanovuje: _____
jméno a příjmení proškolené osoby (ustanované osoby)

k poskytování první pomoci a k zajištění provozu lékárničky pro stavbu/pracoviště:

název a místo pracoviště

Lékárnička první pomoci je umístěna v: Kanceláři vedení stavby

Další zaměstnanci proškolení k poskytování první pomoci:

1. _____

2. _____

Poznámka: Proškolenou osobou k poskytování první pomoci se rozumí zaměstnanec, který absolvoval kurz Poskytování první pomoci. Tyto osoby jsou povinni se minimálně 1 x za 3 roky podrobit přezkoušení.

Datum: 1.3.2022

podpis vedoucího (ustanovující osoby)

podpis zaměstnance (ustanované osoby)

Důležitá telefonní čísla:

Záchraná služba	155
Hasiči	150
Policie	158
Tísňové volání	112
Inspekční a pohotovostní služba MTS	606 752 388

Obrázek 28: Ustanovení zdravotníka (zdroj vlastní)

Zdravotník má následně za povinnost spravovat lékárničku a udržovat ji v pořádku, poskytovat první pomoc v případě úrazu, v případě závažnějších úrazů volat záchrannou službu. V rámci předání staveniště jsou všichni subdodavatelé ponaučeni a informováni o umístění lékárničky a zdravotníka. Tato informace by měla být také součástí schematického plánu staveniště se zákresy významných bodů zařízení staveniště, který musí být vyvěšen na místě přístupném všem pracovníkům. Umístění lékárničky se také jasně a zřetelně graficky vyznačuje na dveřích její lokality. Včasné vyhledání zdravotníka může mít kritický význam na dopady případného zranění.

6.1. Kniha úrazů

Při události úrazu je potřeba o něm vést podrobný záznam v knize úrazů. Pokyny k tomu udává opět zákoník práce č. 262/2006 Sb., §105 Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání:

(1) Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele je zaměstnavatel podle věty první povinen bez zbytečného odkladu uvědomit zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožnit mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámit ho s výsledky tohoto objasnění. (Parlament ČR, 2006)

(2) Zaměstnavatel je povinen vést v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny. (Parlament ČR, 2006)

(3) Zaměstnavatel je povinen vyhotovovat záznamy a vést dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo

- a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo*
- b) k úmrtí zaměstnance.*

Jedno vyhotovení záznamu o úrazu je povinen zaměstnavatel předat postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.
(Parlament ČR, 2006)

(4) Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. (Parlament ČR, 2006)

(5) Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.
(Parlament ČR, 2006)

Evidence úrazů je velmi důležitá pro následné vyšetřování příčiny úrazu, zda došlo k pochybení některého z aktérů na pracovišti v oblasti prevence rizik, případně koho a jak. Zároveň tento záznam je podkladem pro analýzu a přehodnocení rizik z pracovní činnosti a přijetí nových nápravných opatření, aby se událost znovu neopakovala.

Narizení vlády o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasilání záznamu o úrazu č. 201/2010 Sb. § 2 popisuje pokyny, jak vést evidenci v knize úrazů:

(1) Zaměstnavatel vede evidenci o úrazech v knize úrazů v elektronické nebo listinné podobě. Evidence obsahuje tyto údaje:

a) jméno, popřípadě jména, a příjmení (dále jen „jméno“) úrazem postiženého zaměstnance,

b) datum a hodinu úrazu,

c) místo, kde k úrazu došlo,

d) činnost, při níž k úrazu došlo,

e) počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu,

f) celkový počet zraněných osob,

g) druh zranění a zraněná část těla podle přílohy č. 3 k tomuto narizení,

h) popis úrazového děje,

i) druh úrazu,

j) zdroj úrazu,

k) příčiny úrazu,

l) jména svědků úrazu,

m) jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal. (Parlament ČR, 2010)

(2) Došlo-li k úrazu u jiného zaměstnavatele, k němuž byl zaměstnanec vyslán nebo dočasně přidělen, zaznamenají údaje podle odstavce 1 do knih úrazů zaměstnavatel úrazem

postiženého zaměstnance a zaměstnavatel, k němuž byl úrazem postižený zaměstnanec vyslán nebo dočasně přidělen. (Parlament ČR, 2010)

(3) Zaměstnavatel vydá zaměstnanci na jeho žádost potvrzenou kopii nebo výpis údajů v knize úrazů o jeho úrazu; dojde-li ke smrtelnému úrazu, zaměstnavatel je vydá rodinným příslušníkům zaměstnance na jejich žádost. (Parlament ČR, 2010)

V § 5 se dále píše:

(1) Záznam o úrazu vyhotovuje zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl. Záznam o úrazu předá zaměstnavatel bez zbytečného odkladu oprávněným osobám. (Parlament ČR, 2010)

(2) Vzor záznamu o úrazu je uveden v příloze č. 1 k tomuto nařízení. (Parlament ČR, 2010)

V pokynech pro vedení evidence úrazů je zákonem udáno velmi přesně a specificky, které informace je třeba zaznamenávat. K tomu není co doplnit nebo vysvětlit, při záznamu úrazu je potřeba pouze postupovat bod po bodu dle požadavků zákona. Příloha č. 1, na niž se odkazuje odstavec (2) §5, je celý vzorový formulář pro vyplnění. Vzorový formulář v zákoně je rozepsaný přes 5 stran, jako příklad tedy ukazují Obrázek 29 – formulář z knihy úrazů, který je dle zákona sestaven, v trochu přehlednější podobě.

ZÁZNAM O EVIDENCI ÚRAZU

Pořadové číslo úrazu
divize / divize / rok:

A. Údaje o zaměstnavateli poškozeného

Název zaměstnavatele:	Adresa zaměstnavatele:	IČ:
-----------------------	------------------------	-----

B. Údaje o zaměstnavateli, u něhož k úrazu došlo (pokud se nejedná o zaměstnavatele uvedeného v části A):

Název zaměstnavatele:	Adresa zaměstnavatele:	IČ:
-----------------------	------------------------	-----

C. Údaje o poškozeném

Jméno:	Příjmení:	Datum narození:	Státní příslušnost:
Adresa trvalého pobytu:			Kontakt:

D. Údaje o úrazu

1. Datum a hodina úrazu:	2. Počet hodin, odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu:
3. Druh zranění: [klasifikace dle třímístného č.kódu ESAW]	4. Zraněná část těla : [klasifikace dle dvoumístného č.kódu ESAW]
5. Počet zraněných osob celkem:	
6. Co bylo zdrojem úrazu:	7. Proč k úrazu došlo (příčiny):
8. Byl zraněný ošetřen u lékaře (kde) / přítomnost alkoholu či jiných návykových látek:	
9.1 Činnost při níž k úrazu došlo:	
9.2. Místo, kde k úrazu došlo:	
9.3. Vyčerpávající popis úrazového děje:	
10. Jaké předpisy byly v souvislosti s úrazem porušeny a kým:	
11. Druh úrazu (je-li znám): [§ 105 odst. 2, a odst. 3 ZP] ☐ bez pracovní neschopnosti ☐ s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny ☐ s následkem smrti	

E. Svědci úrazového děje

Jméno, Příjmení	Funkce	Kontakt	Podpis

F. Údaje o nahlášení úrazového děje

Záznam o evidenci úrazu v knize provedl			
Jméno, Příjmení:	Funkce:	Datum:	Podpis:

G. Přijatá preventivní a nápravná opatření

Č.	Přijaté opatření	Datum	Podpis
1			
2			
3			

H. Úrazem poškozený zaměstnanec

Datum	Jméno, Příjmení	Podpis

Druh zranění a zraněná část těla se klasifikují dle metodiky evropské statistiky pracovních úrazů (ESAW), která vyplývá z nařízení komise EU č. 349/2011, na kterou se nařízení vlády č. 201/2010 Sb. odkazuje v příloze 3.

Příloha č. 3 nařízení vlády

A) KLASIFIKACE DRUHU ZRANĚNÍ PODLE METODIKY EVROPSKÉ STATISTIKY PRACOVNÍCH ÚRAZU (ESAW)

Číselný kód	druh zranění	Číselný kód	druh zranění
000	Neznámý nebo neurčený druh zranění	070	Otravy a infekce
010	Rány a povrchové zranění	071	Akutní otravy
011	Povrchové zranění	072	Akutní infekce
012	Otevřené rány	079	Jiné typy otrav a infekcí
019	Jiné typy ran a povrchových zranění	080	Tonutí a dušení
020	Zlomeniny kostí	081	Dušení
021	Zavřené zlomeniny	082	Tonutí bez smrtelných následků
022	Otevřené zlomeniny	089	Jiné typy tonutí a dušení
029	Jiné typy zlomenin kostí	090	Účinky zvuku, vibrací a tlaku
030	Vykroucení, vyvrtnutí, natažení	091	Akutní ztráta sluchu
031	Vykroucení nebo neúplné vykroucení	092	Působení tlaku (barotrauma)
032	Vyvrtnutí nebo natažení	099	Jiné účinky zvuku, vibrací a tlaku
039	Jiné typy vykroucení, vyvrtnutí, natažení	100	Účinky extrémních teplot, světla a ozáření
040	Traumatická amputace (ztráta části těla)	101	Úpal z tepla a slunečního záření
050	Otřes mozku a vnitřní zranění	102	Účinky ozáření (netepelné)
051	Otřes mozku a vnitřní zranění	103	Účinky snížené teploty
052	Vnitřní zranění	109	Jiné účinky extrémních teplot, světla a ozáření
059	Jiné typy otřesů mozku a vnitřních zranění	110	Šok
060	Popáleniny, opařeniny a omrzliny	111	Šoky po agresích a hrozbách
061	Popáleniny a opařeniny (tepelné)	112	Traumatické šoky
062	Chemické popáleniny (poleptání)	119	Jiné typy šoků
063	Omrzliny	120	Vícenásobné zranění
069	Jiné typy popálenin, opařenin a omrzlin	999	Jiná specifická zranění nezahrnutá do jiných kategorií

Obrázek 30: Klasifikace druhu zranění (Parlament ČR, 2010)

B) KLASIFIKACE PRO ZRANĚNOU ČÁST TĚLA PODLE METODIKY EVROPSKÉ STATISTIKY PRACOVNÍCH ÚRAZU (ESAW)

Číselný kód	zraněná část těla	Číselný kód	zraněná část těla
00	Zraněná část těla nespécifikovaná	50	Horní končetiny bez podrobnějšího rozlišení
10	Hlava bez podrobnějšího rozlišení, dále nespécifikovaná	51	Rameno a ramenní klouby
11	Hlava, mozek, lebeční nervy a cévy	52	Ruka včetně lokte
12	Tvář	53	Ruka od zápěstí dolů
13	Oko	54	Prst
14	Ucho	55	Zápěstí
15	Zuby	58	Horní končetiny – více postižených oblastí
18	Hlava – více postižených oblastí	59	Horní končetiny – jiné části výše neuvedené
19	Hlava – jiné části výše neuvedené	60	Dolní končetiny bez podrobnějšího rozlišení
20	Krk včetně páteře a krčních obratlů	61	Bedra, bederní klouby
21	Krk včetně páteře a krčních obratlů	62	Noha včetně kolena
29	Krk – jiné části dosud neuvedené	63	Kotník
30	Záda včetně páteře a zádočných obratlů	64	Noha od kotníku dolů
31	Záda včetně páteře a zádočných obratlů	65	Prst na noze
39	Záda – jiné části výše neuvedené	68	Dolní končetiny – více postižených oblastí
40	Trup a orgány bez podrobnějšího rozlišení	69	Dolní končetiny – jiné části výše neuvedené
41	Hrudní koš, žebra včetně kloubů a lopatek	70	Celé tělo a více oblastí bez podrob. rozlišení
42	Oblast hrudníku včetně orgánů	71	Celé tělo (systémové účinky)
43	Pánevní a břišní oblast včetně orgánů	78	Tělo – více postižených oblastí
48	Trup – více postižených oblastí	79	Tělo – jiná zraněná část těla výše neuvedená
49	Trup – jiné části výše neuvedené		

Obrázek 31: Klasifikace zraněné části těla (Parlament ČR, 2010)

Zdrojem pracovního úrazu může být například (pro evidenci může být více zdrojů):

- Nástroje, nářadí
- Strojní zařízení

- Pád, náraz, zavalení materiálem, břemenem
- Dopravní prostředek
- Oheň, horká látka
- Chemické látky a škodliviny
- Lidé
- Přírodní živly

Příčinou úrazu může být (pro evidenci může být více příčin):

- Porucha, vada některého ze zdrojů pracovního úrazu
- Špatně odhadnuté riziko nebezpečí
- Nedostatečné vybavení OOPP
- Porušení pracovní kázně nebo nepředvídatelné riziko práce

Tyto položky ve formuláři jsou důležité právě pro zpracování analýzy původu a příčiny rizika, zda je zapotřebí upravit analýzu rizik nebo upravit podmínky na staveništi pro zajištění větší bezpečnosti. Případně vyhodnocení může poukázat na pochybení techniků při důslednosti kontrol dodržování pravidel BOZP. V případě události závažného úrazu a zjištění pochybení, čeká zodpovědnou osobu vyvození důsledků. Následně se provede vše pro to, aby se daná událost již neopakovala.

Dle §4 nařízení vlády č. 201/2010 Sb. má následně zaměstnavatel povinnost úraz ohlásit příslušným organizacím, dle podmínek stanovených v nařízení:

(I) Zaměstnavatel ohlásí pracovní úraz bez zbytečného odkladu

a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,

b) odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

c) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti, a trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat,

d) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu, jde-li o závažný pracovní úraz podle jiného právního předpisu,

e) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil.
(Parlament ČR, 2010)

(2) Zaměstnavatel ohlásí smrtelný pracovní úraz bez zbytečného odkladu

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,*
- b) odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,*
- c) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,*
- d) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,*
- e) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil,*
- f) zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.* (Parlament ČR, 2010)

Samotné ohlášení pracovního úrazu může být provedeno formou telefonického hovoru, e-mailové korespondence nebo datové schránky, jak uvádí státní úřad inspekce práce. (Státní úřad inspekce práce)

7. Souhrn

Před předáním stavby generálnímu dodavateli musí koordinátor bezpečnosti připravit **plán BOZP**. Nejpozději 8 dní před předáním informuje stavbyvedoucí koordinátora o **technologických postupech, bezpečnostních rizicích a opatřeních** pro jejich snížení – pokud některá nejsou známa, neboť plynou z činnosti subdodavatele, informuje o nich v průběhu realizace. Zároveň 8 dní před předáním zasílá koordinátor **oznámení o zahájení prací** na oblastní inspektorát práce – to pak musí viset při vstupu na stavbu.

Po celou dobu stavby musí být na místě snadno dostupném všem pracovníkům vyvěšeno **schéma zařízení staveniště** s vyznačením všech důležitých lokalit. Společně s ním jsou umístěny **požárně poplachové směrnice**. Na stavbě musí být výrazně vyznačené místo první pomoci a ohlašovna požáru.

Přinástupu dodavatelské firmy na staveniště je potřeba sepsat dokument **předání staveniště**. Minimálně 8 dní před tím, musí dodavatelská firma dodat dokumenty **technologický postup** a **analýzu rizik**, se zápisem o proškolení zaměstnanců, kteří se budou pohybovat na stavbě. Tyto dokumenty jsou pak přílohou předání staveniště. Současně je přílohou také doklad o proškolení zaměstnanců dodavatelské firmy v rizicích z prací dalších dodavatelů na staveništi a informace o staveništi samotném.

Z hlediska požární ochrany musí být na stavbě zajištěna **dokumentace požární ochrany**, ve stupni požárního nebezpečí dle provozovaných činností, tedy **obsahující začlenění požárního nebezpečí**. Pokud to příslušná kategorie vyžaduje, musí být součástí také požární a evakuační řád, dokumentace zdolávání požárů, organizace zabezpečení požární ochrany a posouzení požárního nebezpečí. Na stavbě musí být jmenovaný **preventista požární ochrany**. Ten má z dokladové stránky na starost provádění **kontrolních prohlídek, zápisy do požární knihy** a sledování **platnosti školení zaměstnanců** na stavbě. Pokud na stavbě probíhá svařování, musí být příslušným dodavatelem vydán **příkaz ke svařování**.

Pro případy, že se nějaký úraz přeci jen stane, má stavbyvedoucí povinnost **ustanovit zdravotníka**. Ten poskytuje první pomoc, kontaktuje záchrannou službu a stará se o vybavení lékárničky. Při události úrazu se vede záznam v **knize úrazů**.

Během výstavby je nutné provádět pravidelné periodické kontroly a zápisy o zjištěných skutečnostech. Základem je denní zápis do **stavebního deníku** – počty a lokace zaměstnanců,

prováděné práce. Koordinátor bezpečnosti do stavebního deníku zapisuje výsledky kontrol bezpečnosti, nebo vytváří samostatný zápis **kontroly BOZP**, obvykle v týdenní pravidelnosti. S pravidelností jednoho týdne provádí kontrolu BOZP stavbyvedoucí formou **deníku kontrol BOZP**. Preventista požární ochrany provádí zápisy kontrol požární ochrany v **požární knize** v intervalu dle kategorie požárního nebezpečí, na stavbě je ale doporučeno častěji, v intervalu 1 měsíce.

V rámci kontrol je nutné také sledovat platnost **revizí strojních a elektrických zařízení** subdodavatelů a udržovat v pořádku ty své.

Závěr

Tato závěrečná práce se ukázala být primárně rešerší zákonných požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a na staveništi. Jednotlivé části zákonů, vyhlášek a vládních nařízení jsou sestaveny poměrně nepřehledně, nejednoznačně a nedostatečně specificky. Zákony se často odkazují jeden na druhý navzájem, bez organizované posloupnosti. Pochybit při snaze dodržení všech těchto zákonných požadavků je tudíž velmi snadné.

Dle mého názoru, je skutečným přínosem mé práce prezentace důležitých bodů z jednotlivých zákonů a jejich postavení do souvislosti s dalšími zákonnými požadavky, se stavbou a s jednotlivými aktéry ve stavebním prostředí, včetně konkrétních příkladů.

V rámci práce jsem citoval důležité pasáže zákonů a vyhlášek, popsal, jaký význam mají a co vyžadují po vedení stavby a jak se k nim postavit, aby nebyl ohrožen stavbyvedoucí pochybením či nekázní jiné osoby na staveništi. Tato práce tak může být dobrým základem pro stavební praxi, tedy příručkou pro technika, budoucího stavbyvedoucího a také vedoucího malé stavební firmy, která nemívá tak sofistikovanou snahu o zajištění důkladné BOZP na stavbě. Ve studijním prostředí by mohla být i vhodným výukovým podkladem pro pochopení širších souvislostí potřebných pro zajištění bezpečného pracoviště.

Přílohou práce je takzvaný „checklist“, který slouží jako kontrolní seznam dokumentů na stavbě. Člověk znalý souvislostí dokladů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jej může použít jako stručný přehled položek, které je nutné obstarat a které již vyřídil.

Seznam použité literatury

Česká národní rada. 1985. *Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb.* Praha : autor neznámý, 1985. ISSN 1211-1244.

Český úřad bezpečnosti práce a Český báňský úřad. 1990. *Vyhláška o bezpečnosti práce a technických zařízení při stavebních pracích č. 324/1990 Sb.* Praha : autor neznámý, 1990. ISSN 1211-1244.

Metrostav a.s.

Ministerstvo pro místní rozvoj. 2006. *Vyhláška o dokumentaci staveb č. 499/2006 Sb.* Praha : autor neznámý, 2006. ISSN 1211-1244.

Ministerstvo vnitra. 2000. *Vyhláška Ministerstva vnitra, kterou se stanoví podmínky požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách č. 87/2000 Sb.* Praha : autor neznámý, 2000. ISSN 1211-1244.

—, **2001.** *Vyhláška o požární prevenci č. 246/2001 Sb.* Praha : autor neznámý, 2001. ISSN 1211-1244.

Parlament ČR. 2006. *Nářízení vlády o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích č. 591/2006 Sb.* Praha : autor neznámý, 2006. ISSN 1211-1244.

—, **2010.** *Nářízení vlády o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu č. 201/2010 Sb.* Praha : autor neznámý, 2010. ISSN 1211-1244.

—, **2001.** *Nářízení vlády, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí č. 378/2001 Sb.* Praha : autor neznámý, 2001. ISSN 1211-1244.

—, **2006.** *Stavební zákon č. 183/2006 Sb.* Praha : autor neznámý, 2006. ISSN 1211-1244.

—, **2006.** *Zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci č. 309/2006 Sb.* Praha : autor neznámý, 2006. ISSN 1211-1244.

—, **2006.** *Zákoník práce č. 262/2006 Sb.* Praha : autor neznámý, 2006. ISSN 1211-1244.

Pragis a.s.

Státní úřad inspekce práce. Ohlášení pracovního úrazu. *Státní úřad inspekce práce.* [Online] [Citace: 06. 05 2022.] <https://www.suip.cz/web/suip/ohlaseni-pracovniho-urazu>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Oblasti BOZP v předání staveniště (Metrostav a.s.).....	13
Obrázek 2: Schéma zařízení staveniště s důležitými lokalitami (zdroj vlastní).....	14
Obrázek 3: Schéma zařízení staveniště - vysvětlivky (zdroj vlastní).....	15
Obrázek 4: Informace o staveništi v předání staveniště (zdroj vlastní)	15
Obrázek 5: Čestné prohlášení (Metrostav a.s.)	18
Obrázek 6: BOZP v Technologickém postupu (zdroj vlastní).....	23
Obrázek 7: Rizika v technologickém postupu (zdroj vlastní)	23
Obrázek 8: Analýza rizik (Pragis a.s.).....	24
Obrázek 9: Vyhodnocení analýzy rizik (Pragis a.s.).....	27
Obrázek 10: Záznam o proškolení pracovníků (zdroj vlastní).....	30
Obrázek 11: Záznam o proškolení pracovníků s veškerými TP (zdroj vlastní).....	31
Obrázek 12: Deník kontrol BOZP – kontroly (Metrostav a.s.).....	35
Obrázek 13: Deník kontrol BOZP1 (zdroj vlastní)	35
Obrázek 14: Deník kontrol BOZP 2 (zdroj vlastní)	36
Obrázek 15: Stavební deník - zápis koordinátora bezpečnosti (zdroj vlastní).....	41
Obrázek 16: Stavební deník - denní zápis (vzor vlastní)	43
Obrázek 17:Kniha návštěv (Metrostav a.s.)	44
Obrázek 18: Kniha návštěv – zápis I (Metrostav a.s.).....	45
Obrázek 19: Kniha návštěv - zápis II (Metrostav a.s.).....	46
Obrázek 20: Požární poplachové směrnice (Metrostav a.s.).....	53
Obrázek 21: Ustanovení preventisty PO (zdroj vlastní).....	59
Obrázek 22: Požární kniha I (zdroj vlastní)	60
Obrázek 23: Požární kniha II (zdroj vlastní)	61
Obrázek 24: Příkaz ke svařování (Metrostav a.s.).....	67
Obrázek 25: Oznámení o zahájení prací OIP (zdroj vlastní).....	73
Obrázek 26: Zápis koordinátora (zdroj vlastní)	78
Obrázek 27: Zápis koordinátora - závada odstraněna (zdroj vlastní).....	79
Obrázek 28: Ustanovení zdravotníka (zdroj vlastní).....	81

Obrázek 29: Kniha úrazů – záznam úrazu (Metrostav a.s.)	85
Obrázek 30: Klasifikace druhu zranění (Parlament ČR, 2010).....	86
Obrázek 31: Klasifikace zraněné části těla (Parlament ČR, 2010)	86